

Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava

Fakulta metalurgie a materiálového inženýrství

Katedra Ekonomiky a managementu v metalurgii

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Financování vědy a výzkumu na veřejných vysokých školách

**The Financing of Research and Development at Public Higher
Education Institutions**

2012

Markéta Thománek Cholevová

Vedoucí bakalářské práce
Ing. Kamila Janovská, Ph.D.

Zadání bakalářské práce

Student: **Markéta Cholevová**

Studijní program: B3922 Ekonomika a řízení průmyslových systémů

Studijní obor: 6208R123 Ekonomika a management v průmyslu

Téma: **Financování vědy a výzkumu na veřejných vysokých školách**
The Financing of Research and Development at Public Higher Education
Institutions

Zásady pro vypracování:

- Legislativa financování vědy a výzkumu na veřejných vysokých školách.
- Definujte hlavní ukazatele hodnocení pro financování veřejných vysokých škol.
- Proveďte analýzu financování vědy a výzkumu na veřejných vysokých školách.
- Zhodnoťte vývoj financování vědy a výzkumu na veřejných vysokých školách od roku 2007 s výhledem do roku 2019.

Seznam doporučené odborné literatury:

- Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách
- Prnka, T., Šperlink, K., Blažka, M. a kolektiv. Průvodce systémem veřejné podpory výzkumu a vývoje v České republice 2010. Ostrava: TANGER spol. s r.o. 2010
- Zpráva o výsledcích vědecko-výzkumné a vývojové činnosti na VŠB-TU Ostrava za rok 2010. VŠB-TUO, Ostrava. 2011

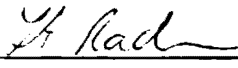
Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

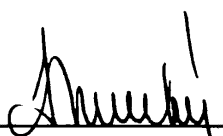
Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Kamila Janovská, Ph.D.**

Datum zadání: 30.11.2011

Datum odevzdání: 30.04.2012

doc. Ing. Radim Lenort, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Ing. Ludovít Dobrovský, CSc., Dr.h.c.
děkan fakulty

Zásady pro vypracování bakalářské práce

I.

Bakalářskou prací (dále jen BP) se ověřují vědomosti a dovednosti, které student získal během studia, a jeho schopnosti využívat je při řešení teoretických i praktických problémů.

II.

Uspořádání bakalářské práce:

1. Titulní list	5. Obsah BP
2. Zásady pro vypracování BP	6. Textová část BP
3. Prohlášení + místopřísežné prohlášení	7. Seznam použité literatury
4. Abstrakt + klíčová slova česky a anglicky	8. Přílohy

ad 1) Titulním listem je originál zadání BP, který student obdrží na své oborové katedře.

ad 2) Tyto „Zásady pro vypracování bakalářské práce“ následují za titulním listem.

ad 3) Prohlášení + místopřísežné prohlášení napsané na zvláštním listě (student jej obdrží na své oborové katedře) a vlastnoručně podepsané studentem s uvedením data odevzdání BP. V případě, že BP vychází ze spolupráce s jinými právníckými a fyzickými osobami a obsahuje citlivé údaje, je na zvláštním listě vloženo prohlášení spolupracující právnícké nebo fyzické osoby o souhlasu se zveřejněním BP.

ad 4) Abstrakt a klíčová slova jsou uvedena na zvláštním listě česky a anglicky v rozsahu max. 1 strany pro obě jazykové verze.

ad 5) Obsah BP se uvádí na zvláštním listě. Zahnuje názvy všech očíslovaných kapitol, podkapitol a statí textové části BP, odkaz na seznam příloh a seznam použité literatury, s uvedením příslušné stránky. Předpokládá se desetinné číslování.

ad 6) Textová část BP obvykle zahrnuje:

- Úvod, obsahující charakteristiku řešeného problému a cíle jeho řešení v souladu se zadáním BP;
- Vlastní rozpracování BP (včetně obrázků, tabulek, výpočtů) s dílčími závěry, vhodně členěné do kapitol a podkapitol podle povahy problému;
- Závěr, obsahující celkové hodnocení výsledků BP z hlediska stanoveného zadání.

BP nemusí obsahovat experimentální (aplikační) část.

BP bude zpracována v rozsahu min. 25 stran (včetně obsahu a seznamu použité literatury).

Text musí být napsán vhodným textovým editorem počítače po jedné straně bílého nelesklého papíru formátu A4 při respektování následující **doporučené** úpravy - písmo Times New Roman (nebo podobné) 12b; řádkování 1,5; okraje – horní – 2,5 cm, levý – 3 cm, pravý 2 cm. Fotografie, schémata, obrázky, tabulky musí být očíslovány a musí na

ně být v textu poukázáno. Budou zařazeny průběžně v textu, pouze je-li to nezbytně nutné, jako přílohy (viz ad 8).

Odborná terminologie práce musí odpovídat platným normám. Všechny výpočty musí být přehledně uspořádány tak, aby každý odborník byl schopen přezkoušet jejich správnost.

U vzorců, údajů a hodnot převzatých z odborné literatury nebo z praxe musí být uveden jejich pramen - u literatury citován číselným odkazem (v hranatých závorkách) na seznam použité literatury.

Nedostatky ve způsobu vyjadřování, nedostatky gramatické, neopravené chyby v textu mohou snížit klasifikaci práce.

- ad 7) BP bude obsahovat alespoň 10 literárních odkazů, z toho nejméně 3 v některém ze světových jazyků.

Seznam použité literatury se píše na zvláštním listě. **Citaci literatury je nutno uvádět důsledně v souladu s ČSN ISO 690.** Na práce uvedené v seznamu použité literatury musí být uveden odkaz v textu BP.

- ad 8) Přílohy budou obsahovat jen ty části (speciální výpočty, zdrojové texty programů aj.), které nelze vhodně včlenit do vlastní textové části, např. z důvodu ztráty srozumitelnosti.

III.

Bakalářskou práci student odevzdá ve dvou knihařsky svázaných vyhotoveních, pokud katedra garantující studijní obor neurčí jiný počet. Vnější desky budou označeny takto:

nahore: *Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava*
Fakulta metalurgie a materiálového inženýrství
Katedra

uprostřed: *BAKALÁŘSKÁ PRÁCE*

dole: *Rok* *Jméno a příjmení*

Kromě těchto dvou knihařsky svázaných výtisků odevzdá student kompletní práci také v elektronické formě do IS EDISON. Práce vložená v elektronické formě do IS EDISON se musí zcela shodovat s prací odevzdanou v tištěné formě.

IV.

Bakalářská práce, která neodpovídá těmto zásadám, nemůže být přijata k obhajobě. Tyto zásady jsou závazné pro studenty všech studijních programů a forem bakalářského studia fakulty metalurgie a materiálového inženýrství Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava od akademického roku 2011/2012.

Ostrava 30. 11. 2011

Prof. Ing. Ludvík Dobrovský, CSc., Dr.h.c.
děkan fakulty metalurgie a materiálového inženýrství
VŠB-TU Ostrava

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že

- jsem byl(a) seznámen(a) s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. - autorský zákon, zejména §35 - užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního (§60 - školní dílo);
- беру на ве́домі, že Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB - TUO) má právo nevýdělečně ke své vnitřní potřebě bakalářskou práci užít (§35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude archivována v elektronické formě v databázi Ústřední knihovny VŠB - TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB - TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu §12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo - bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB - TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB - TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- беру на ве́домі, že odevzdáním své bakalářské práce souhlasím s jejím zveřejněním podle zákona č. 111/1998Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (Zákon o vysokých školách) bez ohledu na výsledek její obhajoby.

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci vypracoval(a) samostatně.

V Ostravě 26.3.2012

.....
podpis (jméno a příjmení studenta)

Poděkování

Děkuji Ing. Kamile Janovské, Ph.D. za odborné, cenné a věcné připomínky, pomoc, rady a doporučení k této bakalářské práci.

Poděkování patří také Prof. Ing. Bohumíru Strnadelovi, DrSc. za ochotu a vstřícnost při konzultaci této bakalářské práce.

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá financováním vědy a výzkumu na veřejných vysokých školách. V první části práce je popsána legislativa a jsou vymezeny základní definice a pojmy. V další části jsou uvedeny hlavní ukazatele hodnocení pro financování veřejných vysokých škol, které vycházejí ze Zásad a pravidel pro financování vysokých škol a Metodiky hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů. Velká pozornost byla věnována analýze financování VaV z veřejných i soukromých zdrojů. Detailně byl proveden rozbor účelových prostředků, institucionálních prostředků včetně Evropských strukturálních fondů (ERDF) a zdůrazněn význam operačních programů pro financování VaV v ČR. V závěrečné části práce je uvedena charakteristika vývoje financování vědy a výzkumu na veřejných vysokých školách za poslední desetiletí s výhledem do roku 2019.

Klíčová slova: veřejná vysoká škola, věda a výzkum, financování VaV, veřejné zdroje financování, soukromé zdroje financování, účelové prostředky, institucionální prostředky, ERDF

Abstract

The bachelor thesis deals with the financing of research and development at public higher education institutions. The first part contains a description of the relevant legislation as well as basic definitions and terms. In the following parts, there are shown the main indicators evaluating the financing of public higher education institutions which are based on the „Principles and Rules for Financing of Public Higher Education Institutions“ and the „Methodology for Evaluation of Results in Research Institutions and for Evaluation of Results of Completed Projects“. Great attention has been paid to the analysis how research and development can be financed by public and private funding. A detailed description of research grants and institutional funding including EU funds ERDF has been carried out. The importance of Operational Programmes for the R&D financing in the Czech Republic has been emphasized. The final part of this thesis gives some development trends and characteristics related to the financing of research and development at public higher education institutions during the latest decade together with an outlook until the year 2019.

Keywords: public higher education institution, research and development, financing of research and development, public funding, private funding, funding by grants, institutional funding, ERDF

OBSAH

1	ÚVOD	1
2	ROZPOČET VEŘEJNÉ VYSOKÉ ŠKOLY	3
3	LEGISLATIVA A VYMEZENÍ POJMŮ	5
3.1	Právní dokumenty a předpisy	5
3.2	Definice a pojmy	7
4	HLAVNÍ UKAZATELE HODNOCENÍ PRO FINANCOVÁNÍ VEŘEJNÝCH VYSOKÝCH ŠKOL.....	11
5	ZDROJE FINANCOVÁNÍ VĚDY A VÝZKUMU NA VEŘEJNÝCH VYSOKÝCH ŠKOLÁCH	15
5.1	Veřejné zdroje financování.....	15
5.1.1	Účelové prostředky.....	17
5.1.2	Institucionální prostředky	21
5.2	Privátní zdroje financování	26
6	VÝVOJ FINANCOVÁNÍ VĚDY A VÝZKUMU NA VEŘEJNÝCH VYSOKÝCH ŠKOLÁCH V PŘÍŠTÍCH LETECH	29
7	ZÁVĚRY.....	33
8	POUŽITÁ LITERATURA	36
9	PŘÍLOHA	38

Seznam použitých zkratek

ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ELI	Extreme light infrastructure
ERDF	Evropský regionální rozvojový fond
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
GA AV	Grantová agentura Akademie věd ČR
GA ČR	Grantová agentura České republiky
HDP	hrubý domácí produkt
HS	hospodářská smlouva
IP	institucionální prostředky
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
MZ	Ministerstvo zdravotnictví
MZe	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NI	Normalized Impact
NRP	Národní rozvojový plán
O	Output
ONI	normovaný počet citací
OP	operační program
OP VaVpI	Operační program věda a výzkum pro inovace
RIV	Rejstřík informací o výsledcích VaVaI
RVVI	Rada vlády pro výzkum, vývoj a inovace
Sb.	Sbírky
SIR	SCImago Institutional Rankings
TA ČR	Technologická agentura České republiky
VaV	věda a výzkum
VaVaI	věda, výzkum a inovace
VŠ	vysoká škola
VVŠ	veřejná vysoká škola
VZ	výzkumný záměr

1 Úvod

Vysoké školy jako nejvyšší článek vzdělávací soustavy jsou vrcholnými centry vzdělanosti, nezávislého poznání a tvůrčí činnosti a mají klíčovou úlohu ve vědeckém, kulturním, sociálním a ekonomickém rozvoji společnosti.

- a) uchovávají a rozhojňují dosažené poznání a podle svého typu a zaměření pěstují činnost vědeckou, výzkumnou, vývojovou, uměleckou nebo další tvůrčí činnost,
- b) umožňují v souladu s demokratickými principy přístup k vysokoškolskému vzdělání, získání odpovídající profesní kvalifikace a přípravu pro výzkumnou práci a další náročné odborné činnosti,
- c) poskytují další formy vzdělávání a umožňují získávat, rozšiřovat, prohlubovat nebo obnovovat znalosti z různých oblastí poznání a kultury a podílejí se tak na celoživotním vzdělávání,
- d) hrají aktivní roli ve veřejné diskusi o společenských a etických otázkách, při pěstování kulturní rozmanitosti a vzájemného porozumění, při utváření občanské společnosti a přípravě mladých lidí pro život v ní,
- e) přispívají k rozvoji na národní a regionální úrovni a spolupracují s různými stupni státní správy a samosprávy, s podnikovou a kulturní sférou,
- f) rozvíjejí mezinárodní a zvláště evropskou spolupráci jako podstatný rozměr svých činností, podporují společné projekty s obdobnými institucemi v zahraničí, vzájemné uznávání studia a diplomů, výměnu akademických pracovníků a studentů.

Typ vysoké školy je uveden v jejím statutu a musí být v souladu se stanoviskem Akreditační komise. Vysoká škola je veřejná, soukromá nebo státní. Státní vysoká škola je vojenská nebo policejní. Žádná jiná instituce než vysoká škola nemá právo přiznávat akademický titul, konat habilitační řízení, konat řízení ke jmenování profesorem, používat akademické insignie a konat akademické obřady [1].

Hlavní náplní každé vysoké školy je vzdělávací činnost, která je uskutečňována akreditovanými studijními programy a programy celoživotního vzdělávání. V souvislosti s tím vykonává i vědeckou a výzkumnou, vývojovou, uměleckou nebo další tvůrčí činnost. Všechny tyto náročné úkoly musí být pokryty odpovídajícími finančními zdroji.

Tématem mé bakalářské práce je vysoce aktuální problematika „Financování vědy a výzkumu na veřejných vysokých školách“. Jejím cílem je popsat strukturu a zdroje financování veřejných vysokých škol (VVŠ), shrnout zásady a pravidla jejich financování, charakterizovat vývoj za poslední desetiletí s výhledem do příštích let. Dále je zde zpracován podrobný přehled jednotlivých zdrojů financování, zhodnocení jejich významu a podílu pro celkové financování veřejných vysokých škol.

2 Rozpočet veřejné vysoké školy

Veřejná vysoká škola se zřizuje a zrušuje zákonem. Zákon též stanoví její název a sídlo. Veřejná vysoká škola se může sloučit nebo splynout jen s jinou veřejnou vysokou školou; rozdělit se může jen na jiné veřejné vysoké školy. V jejím čele stojí rektor, jeho funkční období jsou 4 roky. Rektora jmenuje a odvolává na návrh akademického senátu veřejné vysoké školy prezident republiky. Rektora zastupují v jím určeném rozsahu prorektoři, které sám jmenuje a odvolává.

Podle Zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách [1], veřejná vysoká škola sestavuje svůj rozpočet a hospodaří podle něj. Rozpočet sestavuje na kalendářní rok, vyúčtování výsledků svého hospodaření provede po skončení kalendářního roku a předloží ho MŠMT v termínech určených pro zúčtování finančních vztahů se státním rozpočtem. Rozpočet veřejné vysoké školy je sestavován jako vyrovnaný. Případná ztráta by měla být kryta půjčkou nebo z fondu vytvořeného z přebytků minulých účetních období. Případně vytvořený zisk musí být použit pro financování hlavních činností univerzity a lze ho převádět do dalších účetních období prostřednictvím fondů.

Příjmy rozpočtu veřejné vysoké školy tvoří:

- a) dotace ze státního rozpočtu,
- b) poplatky spojené se studiem,
- c) výnosy z majetku,
- d) jiné příjmy ze státního rozpočtu, ze státních fondů a z rozpočtů obcí,
- e) výnosy z doplňkové činnosti,
- f) příjmy z darů a dědictví.

Mimo výše vyjmenované příjmy vyplývající z vysokoškolského zákona získávají veřejné vysoké školy další veřejné i privátní zdroje pro financování aktivit výzkumu a vývoje. Mezi veřejné zdroje patří zejména institucionální podpora a účelové financování výzkumu a vývoje.

Veřejná vysoká škola má nárok na dotaci (dle § 18, odst. 3 zákona č. 111/1998 Sb.) na uskutečňování akreditovaných studijních programů a programů celoživotního vzdělávání, s nimi spojenou vědeckou, výzkumnou, vývojovou, uměleckou nebo další tvůrčí činnost a na rozvoj vysoké školy. Veřejné vysoké škole se může poskytnout dotace na ubytování

a stravování studentů. Podmínky dotací, jejich užití a zúčtování se řídí zákonem č. 130/2002 Sb. v posledním znění pro nakládání s prostředky státního rozpočtu.

Pro výši dotací je rozhodný dlouhodobý záměr veřejné vysoké školy, dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol vypracovaný MŠMT a jeho každoroční aktualizace, typ a finanční náročnost akreditovaných studijních programů a programů celoživotního vzdělávání, počet studentů a dosažené výsledky ve vzdělávací a vědecké nebo výzkumné, vývojové, umělecké a další tvůrčí činnosti a její náročnost.

Veřejná vysoká škola zřizuje fondy, které jsou vytvářeny především z hospodářského výsledku po zdanění (např. rezervní fond na krytí ztrát, fond reprodukce investičního majetku atd.). Prostředky rozpočtu se používají pouze na financování činností, pro které byla veřejná vysoká škola zřízena a na financování doplňkové činnosti.

3 Legislativa a vymezení pojmů

3.1 Právní dokumenty a předpisy

Stěžejním zákonem veřejné podpory vědy a výzkumu je Zákon č. 130/2002 Sb. o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon byl mnohokrát novelizován a upravován, avšak výrazné novelizace se dočkal až v roce 2009 zákonem č. 110/2009 Sb., který vešel v platnost 1. července, přičemž vzhledem k rozsahu změn byl jako úplné znění zákona č. 130/2002 Sb. vyhlášen předsedou vlády ČR zákon č. 211/2009 Sb. 1. ledna 2010 nabylo účinnosti také nařízení vlády č. 397/2009 Sb., o informačním systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací. Všechny tyto úpravy systematicky navazují na Usnesení vlády ze dne 26. března 2008 č. 287, kterým vláda schválila Reformu systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice. Jejím cílem je vytvořit inovační prostředí v ČR tak, aby z vložených prostředků byly získány takové znalosti, které budou přinášet bohatství a předpoklady růstu HDP, a tyto výsledky výzkumu a vývoje musí obstát i ve srovnání se světovou úrovní výzkumu a vývoje. Veřejné prostředky investované do aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací musejí přinášet konkrétní ekonomický či jiný přínos z jejich realizace. Základní hodnocení se provádí „Metodikou hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů (platná pro léta 2010 a 2011)“, kterou Vláda ČR schválila na svém jednání dne 11. května 2011, usnesením č. 340. Donátoři veřejné podpory u každého programu vyžadují různé způsoby hodnocení ekonomického přínosu, obvykle je to růst objemu tržeb, zisku, snížení nákladů, vznik pracovních míst a podobně.

Kromě výše uvedených zákonů se financování vědy a výzkumu nepřímo řídí i právními předpisy, které specifikují možnosti státu zasahovat do konkurenčního prostředí, upravují zadávání veřejných zakázek a pravidla informačních systémů veřejné správy, stanovují postavení státních výzkumných organizací, vymezují postavení Akademie věd České republiky a vysokých škol atd. Součástí legislativy jsou i obecné právní předpisy, týkající se např. smluvních vztahů, průmyslové právní ochrany, poskytování informací atd., které se rovněž významným způsobem podílejí na řízení vědy a výzkumu. Zákon o Akademii věd ČR lze nalézt na www.cas.cz, ostatní výše zmíněné zákony a předpisy jsou k dispozici na www.vyzkum.cz.

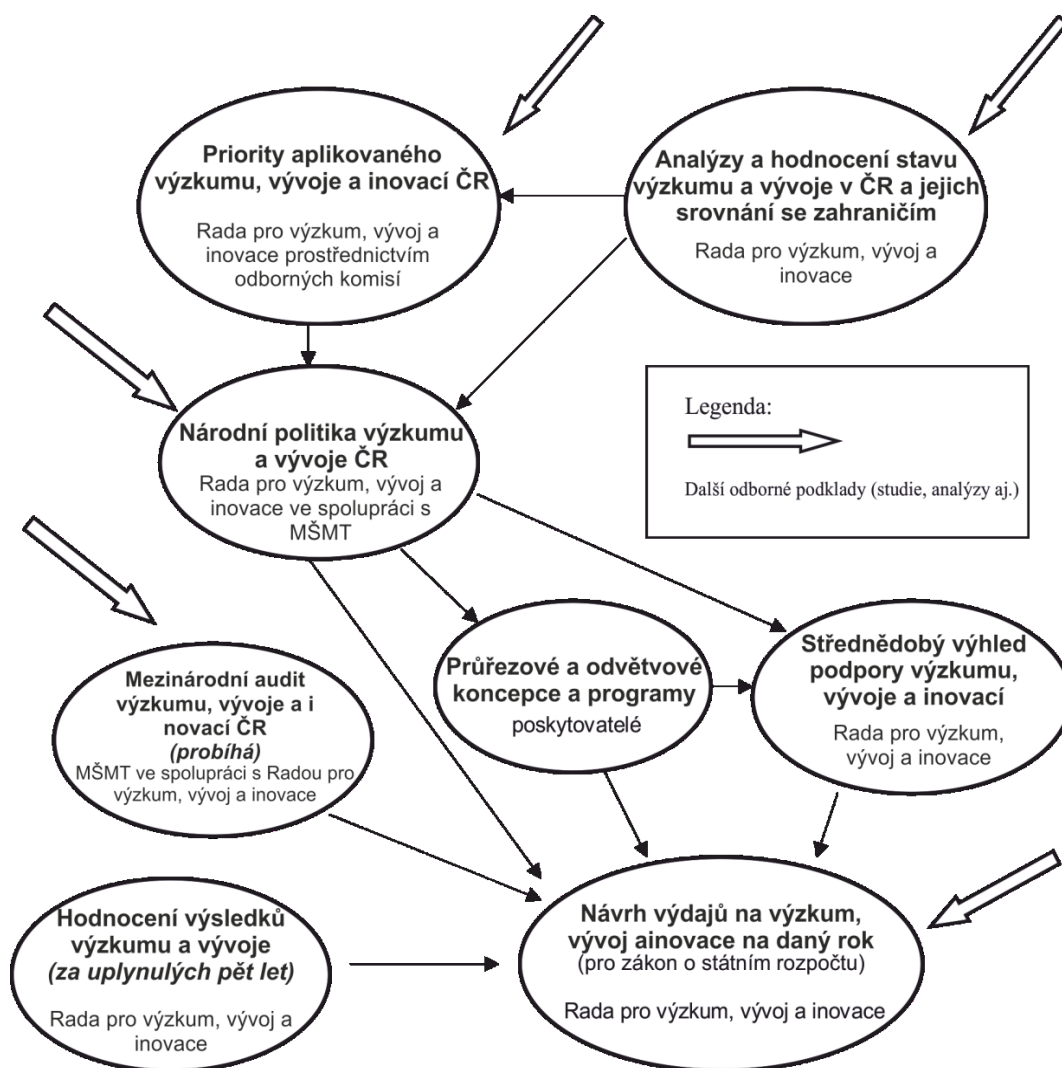
Národní politika výzkumu, vývoje a inovací České republiky je dokument schvalovaný vládou, který obsahuje základní cíle podpory, její věcné zaměření, předpoklad vývoje výdajů na výzkum, vývoj a inovace ze státního rozpočtu, z prostředků Evropské unie a ze soukromých zdrojů, priority aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací na období 4 až 6 let a opatření k jejich realizaci [2].

V roce 2006 vydala Evropská komise aktualizovaný **Rámec Společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací** (dokument 2006/C323/01), kterým chce dosáhnout:

- zlepšení stávajících pravidel státních podpory,
- rozšíření možností podpory výzkumu a vývoje na nové činnosti podporující inovace,
- upravení míry podpory u projektů základního výzkumu, aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje,
- zmodernizování zásad podpory na studie technické proveditelnosti,
- podpory pro inovační seskupení, na náklady práv k průmyslovému vlastnictví atd.

Po konzultaci s Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže vydala Rada vlády pro výzkum, vývoj a inovace (RVVI) doporučení pro aplikaci tohoto rámce. Tento dokument platí do 31. prosince 2013, poté bude Evropskou komisí přezkoumán. Rámec Společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací i doporučení RVVI jsou k dispozici na www.vyzkum.cz.

Pro představu, jak celý systém funguje, v jakých souvislostech a návaznostech, je na **obr. 1** znázorněn diagram realizace zákona č. 130/2002 Sb. v praxi.

Obr. 1 Základní kroky (etapy) přípravy státní podpory výzkumu, vývoje a inovací z veřejných prostředků podle zákona č. 130/2002 Sb. [2]

3.2 Definice a pojmy

Jak už bylo výše uvedeno, úplným zněním zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací byl vyhlášen zákon č. 211/2009 Sb. [3]. Podle tohoto zákona se rozumí:

- základním výzkumem** teoretická nebo experimentální práce prováděná zejména za účelem získání nových vědomostí o základních principech jevu nebo pozorovatelných skutečností, která není primárně zaměřena na uplatnění nebo využití v praxi;
- aplikovaným výzkumem** teoretická a experimentální práce zaměřená na získání nových poznatků a dovedností pro vývoj nových nebo podstatně zdokonalených výrobků, postupů nebo služeb;

- c) **experimentálním vývojem** získávání, spojování, formování a používání stávajících vědeckých, technologických, obchodních a jiných příslušných poznatků a dovedností pro návrh nových nebo podstatně zdokonalených výrobků, postupů nebo služeb (dále jen vývoj);
- d) **inovacemi** zavedení nových nebo podstatně zdokonalených výrobků, postupů nebo služeb do praxe s tím, že se rozlišují:
- inovace postupů, kterými se rozumí realizace nového nebo podstatně zdokonaleného způsobu výroby nebo poskytování služeb, včetně významných změn techniky, zařízení nebo programového vybavení,
 - organizační inovace, kterými se rozumí realizace nového způsobu organizace obchodních praktik podniků, pracovišť nebo vnějších vztahů.

Pro účely poskytování podpory je:

- a) **poskytovatelem** organizační složka státu nebo územní samosprávný celek, který rozhoduje o poskytnutí podpory a který tuto podporu poskytuje,
- b) **uchazečem** organizační složka státu nebo organizační jednotka ministerstva, zabývající se výzkumem a vývojem, a dále právnická osoba nebo fyzická osoba, která se uchází o poskytnutí podpory,
- c) **příjemcem** organizační složka, právnická osoba nebo fyzická osoba, v jejíž prospěch bylo o poskytnutí podpory poskytovatelem rozhodnuto,
- d) **výzkumnou organizací** právnická osoba, organizační složka státu nebo organizační jednotka ministerstva zabývající se výzkumem a vývojem,
- e) **infrastrukturou** zařízení nebo podpůrná činnost výzkumu, vývoje a inovací, která je podporována z veřejných prostředků a která může zahrnovat:
- služby pro výzkum, vývoj a inovace
 - speciální výzkumná zařízení, včetně jejich pořízení, souvisejících investic a zajištění jejich činnosti, která jsou nezbytná pro část výzkumné a vývojové činnosti a která jsou zřizována výzkumnými organizacemi pro využití pouze jimi samými
 - systémy pořizování a uchování dat
 - činnost právnických osob zajišťujících administrativu a financování výzkumu, vývoje a inovací

- ověřování výsledků výzkumu a vývoje, zajišťování práv k nim a jejich rozšiřování,
- f) **velkou infrastrukturou** pro výzkum, vývoj a inovace jedinečné výzkumné zařízení včetně jeho pořízení, souvisejících investic a zajištění jeho činnosti, které je nezbytné pro ucelenou výzkumnou a vývojovou činnost s vysokou finanční a technologickou náročností a které je schvalováno vládou a zřizováno jednou výzkumnou organizací pro využití též dalšími výzkumnými organizacemi (dále jen velká infrastruktura),
- g) **veřejnou zakázkou** ve výzkumu, vývoji a inovacích zakázka na služby v aplikovaném výzkumu, vývoji nebo inovacích pro potřeby poskytovatele, která je zadávána příjemci v rámci programu aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací postupem podle zákona o veřejných zakázkách a realizována na základě smlouvy o poskytnutí podpory podle tohoto zákona, popř. na základě rozhodnutí o poskytnutí podpory, je-li příjemce organizační složkou státu nebo organizační jednotkou ministerstva, zabývající se výzkumem a vývojem (dále jen veřejná zakázka),
- h) **programem** výzkumu, vývoje a inovací soubor věcných, časových a finančních podmínek pro činnosti potřebné k dosažení cílů:
- aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací, vyhlášených poskytovatelem ve veřejné soutěži ve výzkumu, vývoji a inovacích nebo v zadání veřejné zakázky na jednotlivé projekty v rámci programu
 - mezinárodní spolupráce České republiky ve výzkumu a vývoji realizované na základě mezinárodní smlouvy, kterou je Česká republika vázána, včetně spolupráce realizované na základě právních aktů vydaných k provedení těchto smluv
 - operačních programů ve výzkumu, vývoji a inovacích,
- i) **projektem** výzkum, vývoje a inovací soubor věcných, časových a finančních podmínek pro činnosti potřebné k dosažení cílů ve výzkumu, vývoji a inovacích formulovaných uchazečem ve veřejné soutěži ve výzkumu, vývoji a inovacích, nebo poskytovatelem v rámci zadání veřejné zakázky,
- j) **dalším účastníkem projektu** organizační složka státu nebo organizační jednotka ministerstva zabývající se výzkumem a vývojem, dále právnická osoba nebo fyzická osoba, jejíž účast na projektu je vymezena v návrhu projektu a s níž příjemce uzavřel smlouvu o účasti na řešení projektu,
- k) **výsledkem** výzkumu, vývoje a inovací jsou:

- *v základním výzkumu* nové vědomosti o základních principech jevů, procesů nebo pozorovatelných skutečností, které jsou publikovány podle zvyklostí v daném vědním oboru
- *v aplikovaném výzkumu* nové poznatky a dovednosti pro vývoj výrobků, postupů nebo služeb, poznatky a dovednosti uplatněné jako výsledky, které jsou chráněny podle zákonů upravujících ochranu výsledků autorské, vynálezecké nebo obdobné činnosti nebo využívané odbornou veřejností či jinými uživateli, nebo poznatky a dovednosti pro potřeby poskytovatele, využitě v jeho činnosti, pokud vznikly při plnění veřejné zakázky
- *ve vývoji* návrhy nových nebo podstatně zdokonalených výrobků, postupů nebo služeb
- *v inovacích* nové nebo podstatně zdokonalené výrobky, postupy nebo služby zavedené do praxe,

l) **způsobilými náklady** takové náklady nebo výdaje ve výzkumu, vývoji a inovacích, které mohou být příjemcem vynaloženy na činnosti ve výzkumu, vývoji a inovacích nebo v souvislosti s nimi, a to:

- osobní náklady nebo výdaje, včetně stipendií na výzkum, vývoj a inovace podle zákona o vysokých školách
- náklady nebo výdaje na pořízení hmotného a nehmotného majetku
- další provozní náklady nebo výdaje
- náklady nebo výdaje na služby
- doplňkové náklady nebo výdaje,

m) **uznanými náklady** takové způsobilé náklady nebo výdaje ve výzkumu, vývoji a inovacích, které poskytovatel schválí a které jsou zdůvodněné.

4 Hlavní ukazatele hodnocení pro financování veřejných vysokých škol

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky (MŠMT) vydává každoročně Zásady a pravidla pro financování veřejných vysokých škol, která zahrnují i financování vědy a výzkumu na vysokých školách [4,5]. Hodnocení výsledků výzkumu, experimentálního vývoje a inovací se provádí dle jednotlivých ukazatelů, a to většinou za 3 nebo 5leté období. Jedná se v podstatě o metodu vyrovnávání trendů klouzavým průměrem - ve smyslu dokumentů [4,5] - vždy jde o součet let předcházejících konkrétnímu roku hodnocení; pro rozpočet roku financování bude použit počet bodů zveřejněný v předchozím roce (například pro rozpočet roku 2011 bude tedy použit počet bodů zveřejněný v lednu 2010, tj. za roky 2004-2008), to se týká Rejstříku informací o výsledcích (RIV). Hodnocení VaV se provádí dle Metodiky hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů (dále jen Metodika) platné pro rok 2010 a 2011 (dle Metodiky pro rok 2011 se hodnotí výsledky VaV vzniklé v roce 2010).

Existuje několik ukazatelů vědeckého výkonu vysokých škol. Nejvýznamnějším, z pohledu financování výzkumu a vývoje na veřejných vysokých školách, je **vědecký ukazatel**, který je charakterizován následovně.

- 1) **Počet bodů za výsledky školy** v oblasti výzkumu a vývoje, započítané podle přijaté Metodiky. Výsledky (vždy jde o součet bodů získaných za posledních 5 let předcházejících roku hodnocení) jsou zveřejňovány v **Rejstříku informací o výsledcích (RIV)**.¹

Do kritérií jsou zahrnuty všechny výsledky výzkumných organizací uplatněné za posledních pět let bez ohledu na to, z jakých zdrojů finančních podpor (zejména veřejná účelová a institucionální podpora VaV) takové výsledky vznikly. Jednotliví předkladatelé výsledků předávají údaje do RIV prostřednictvím příslušných poskytovatelů podpory, kteří za správnost předaných údajů odpovídají. Hodnoceny jsou jen ty výsledky, které odpovídají definici jednotlivých druhů výsledků. Hodnocení probíhá na základě bodového

¹ Rejstřík informací o výsledcích (RIV) je jednou z částí (datovou oblastí) informačního systému výzkumu, experimentální vývoje a inovací (IS VaV), ve které jsou shromažďovány informace o výsledcích projektů výzkumu a vývoje a výzkumných záměrů podporovaných z veřejných prostředků podle zákona č. 130/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Údaje obsažené v RIV vycházejí z poslední Metodiky hodnocení výsledků výzkumu a vývoje v roce 2009. Úřad vlády ČR, Praha 2010, viz www.vyzkum.cz.

hodnocení jednotlivých druhů výsledků dle **tab. 1**. Bodové hodnocení jednotlivých druhů výsledků pro výsledky dle platné Metodiky pro období 2010-2011.

Druh výsledku				I – obory NRRE ⁰⁾	II – ostatní obory	
J _{imp}	článek v impaktovaném časopise ¹⁾			10 až 305 ²⁾		
	článek v prestižním impaktovaném časopise (<i>Nature, Science</i>) ³⁾			500		
J _{neimp}	článek v recenzovaném časopise	světově uznávané databáze ⁴⁾	SCOPUS *	12		
			ERIH	A	30	12
				B	20	11
				C	10	10
J _{rec}	článek v českém recenzovaném časopise	seznam recenzovaných periodik ⁵⁾			10	4
B	odborná kniha	světový jazyk	angličtina, čínština, francouzština, němčina, ruština, španělština		40	40
		ostatní jazyky			20	
D	článek ve sborníku ⁶⁾			8		
P	patent	„evropský“ patent (EPO)**, patent USA (USPTO) a Japonska			500	
		český nebo národní patent (s výjimkou patentu USA a Japonska), který je využíván na základě platné licenční smlouvy)			200	
		ostatní patenty ⁷⁾			40	
Z	poloprovoz, ověřená technologie, odrůda, plemeno			100		
F	užitný vzor ⁸⁾			40		
	průmyslový vzor			40		
G	prototyp, funkční vzorek			40		
H	poskytovatelem realizované výsledky			40		
N	certifikované metodiky a postupy, specializované mapy s odborným obsahem			40		
R	software			40		
V	výzkumná zpráva, která je výsledkem obsahujícím utajované informace ⁹⁾			50		

⁰⁾ NRRE zahrnuje obory (dle číselníku IS VaVaI: AA-Filosofie a náboženství, AB-Dějiny, AC-Archeologie, antropologie a etnologie, AD-Politologie a politické vědy, AE-Řízení, správa a administrativa, AG-právní vědy, AI-Jazykověda, AJ-Písemnictví, masmédiá a audiovizí, AL-Umění, architektura a kulturní dědictví, AM-Pedagogika a školství).

¹⁾ Publikace uvedené v následujících databázích Web of Science společnosti Thomson Reuters: Science Citation Index Expanded (SCI-EXPANDED) – 1945 – present; Social Science Citation Index (SSCI) – 1980 – present; Arts & Humanities Citation Index (A&HCI) – 1980 – present; Index Chemicus (IC) – 1993 – present; Current Chemical Reactions (CCR-EXPANDED) – 1986 – present.

²⁾ Hodnocení $J_{imp} = 10 + 295 \times \text{Faktor}$, kde:

Faktor = $(1 - N) / (1 + (N / 0,057))$, kde N je normované pořadí časopisu, $N = (P-1) / (P_{max} - 1)$

P = pořadí časopisu v daném oboru podle Journal Citation Report v řadě seřazené sestupně podle IF

Je používána hodnota IF platná v roce uplatnění výsledku, není používána hodnota IF-5.

P_{max} = celkový počet časopisů v daném oboru dle Journal Citation Report

V případě, kdy bude časopis zařazen do více oborů, bude normované pořadí časopisu N vypočteno jako aritmetický průměr normovaných pořadí časopisu ve všech oborech, kde se vyskytuje.

V případě, že dojde k zavedení IF v databázi SCOPUS, budou výsledky v následujícím období bodovány obdobně jako J_{imp} .

³⁾ Jde o multidisciplinární (tedy oborově otevřené) časopisy Nature (ISSN 0028-0836), Science (ISSN 0036-8075).

⁴⁾ Světově uznávanou databázi jsou databáze ERIH kategorie A, ERIH kategorie B, ERIH kategorie C nebo SCOPUS.

⁵⁾ Seznam recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v ČR, včetně informací o jeho vzniku a platnosti, je zveřejněn na www.vyzkum.cz.

⁶⁾ Sborník musí být evidován v databázi Conference Proceedings Citation Index – Science nebo Social Science & Humanities (dříve ISI Proceedings) společnosti Thomson Reuters.

^{**}EPO-European Patent Office je mezivládní organizace, která byla zřízena v roce 1977 na základě Evropské patentové úmluvy (EPC). EPO zajišťuje jednotný postup při podávání žádostí jednotlivými vynálezci a společnostmi, pro patentovou ochranu až ve 39 evropských zemích Evropy.

⁷⁾ Český nebo jiný národní patent udělený, doposud nevyužívaný nebo využívaný vlastníkem patentu.

⁸⁾ Druh výsledku S předávaný v RIV do roku 2008 je hodnocen 40 body.

⁹⁾ Týká se pouze výsledků, které obsahují utajované informace podle zvláštního právního předpisu (č. 148/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 412/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů).

Tab. 1 Bodové hodnocení jednotlivých druhů výsledků pro výsledky dle platné Metodiky pro období 2010-2011 [6]
--

Výsledky, které nesplňují definice jednotlivých druhů výsledků platné v době, kdy tyto výsledky byly dodány do RIV, nejsou hodnoceny a jsou z IS VaVaI odstraněny. U vysokých škol se provede hodnocení výsledků celé vysoké školy, které zahrnuje všechny její součásti (fakulty, vysokoškolské ústavy a další součásti vysoké školy).

V návrhu Zásad a pravidel 2012 dochází oproti Zásadám a pravidlům 2011 ke dvěma významným změnám v použití údaje o počtu bodů. MŠMT navrhuje pro rok 2012 snížení váhy tohoto ukazatele z 25 % na polovinu a použití odlišného (oborově diferencovaného) výpočtu ukazatele vycházejícího z počtu bodů získaných v RIV. Získaný počet bodů bude porovnáván globálně ve všech oborech, ale vždy zvlášť ve skupině příbuzných oborů.

Nebudou tedy porovnávány všechny vysoké školy (a jejich fakulty) najednou, ale pouze v příslušné skupině oborů. Největší váhu mají v každé skupině oborů celkové počty studentů veřejných vysokých škol. MŠMT navrhuje vymezení skupin oborů podle jejich vzájemné příbuznosti a podle kvantitativního zastoupení mezi studenty vysokých škol.

- 2) **Normovaný počet citací (ONI)** všech publikací dané instituce je násobkem indikátoru Output (O) a Normalized Impact (NI). Pro jeho určení byly využity dva indikátory převzaté z databáze SIR World Report 2010.²

Vědecký výstup instituce vyjadřuje indikátor O, který představuje počet výstupů pracovníků dané instituce zařazených do databáze SCOPUS nebo Web of Science (podmínka zařazení výstupu do databáze SCOPUS platí přirozeně i pro definice ostatních indikátorů ze SIR World Report) a publikovaných v posledních pěti letech.

Indikátor NI představuje průměrný podíl počtu citací jednotlivých výstupů dané instituce k průměrnému počtu citací všech výstupů v daném vědním oboru. Indikátor váženého normalizovaného impactu NI vychází z metodiky vytvořené ve švédském Karolinska Institutet a používané rovněž v analýzách SCImago.

- 3) Dalším významným ukazatelem vědeckého výkonu vysoké školy je **objem účelových neinvestičních prostředků** (včetně zahraničních) na výzkum a vývoj.

² Na podzim roku 2010 publikovala SCImago [7] (španělská výzkumná organizace pracující s údaji z databáze SCOPUS) v pořadí již druhou výroční zprávu zaměřenou na celosvětové hodnocení institucí vědy a výzkumu s názvem SCImago Institutional Ranking (SIR) World Report 2010. Analýzy SCImago Institutional Ranking vycházejí z databáze SCOPUS a zahrnují výstupy institucí za posledních pět let (v podzimním SIR World Report 2010 jsou publikovány výsledky za roky 2005-2009, tedy za stejné období jako výsledky RIV zveřejněné na začátku roku 2011).

Jedná se o dotace, z nichž méně než polovina jde z MŠMT, dále jsou to dotace z jiných kapitol státního rozpočtu, menší částky přicházejí z projektů financovaných z rozpočtu krajů, z operačních projektů EU a ze 7. rámcového programu pro výzkum a technologický rozvoj. Podíl zdrojů z operačních projektů EU by měl růst a v nejbližších 4 letech by se měl stát dominantním zdrojem financování VaV a vzdělávání. Projekty OP EU jsou zaměřeny zejména na pořízení výzkumné a vzdělávací infrastruktury.

Tyto finanční prostředky byly v minulých letech použity například na Výzkumná centra a Centra základního výzkumu, na program Zdravý a kvalitní život, na Informační zdroje pro výzkum a vývoj, na programy INGO, Kontakt, Eureka, COST, Eupro apod. Neinvestiční prostředky na výzkum a vývoj v sobě zahrnují rovněž prostředky získané v grantových soutěžích, které jsou již řadu let sledovány zvlášť. Na všech veřejných vysokých školách dohromady se jedná zhruba o polovinu všech neinvestičních prostředků na výzkum a vývoj. O něco více než polovinu tvoří prostředky od Grantové agentury České republiky (GA ČR), dále prostředky od Grantové agentury Akademie věd (GA AV), jednotlivých ministerstev (MPO, Mze, MZ, MŽP), grantových agentur dalších resortů apod. Za podstatnou lze považovat skutečnost, že se vždy jednalo o výsledek nějaké soutěže či jiného mechanismu výběrového řízení nejlepších projektů. Vysoké školy získaly tyto prostředky v soutěži nejen s jinými školami, ale i s jinými neškolskými institucemi, jako jsou výzkumné ústavy, konzultantské firmy atd. Proto lze údaj o získaných grantových prostředcích považovat za velice vhodný ukazatel vědeckého výkonu vysoké školy.

- 4) Neméně významným ukazatelem je **součet vlastních příjmů**, jenž vstupuje mezi kvalitativní a výkonové ukazatele jako významný ukazatel další podstatné činnosti vysokých škol, kterou je transfer znalostí a dalších výsledků jejich práce do společnosti. Jsou zde zahrnuty výnosy z hlavní a doplňkové činnosti, které se uvádějí ve výročních zprávách o hospodaření každé vysoké školy ve výkazu zisku a ztrát pod názvem *Tržby z prodeje služeb*. Ukazatel vlastních příjmů je v této podobě zařazen do Zásad a pravidel pouze pro rok 2012. Pro následující roky ministerstvo sestaví nový ukazatel, který bude založen na výnosech ze smluvního výzkumu jednoznačně identifikovatelného z účetnictví vysokých škol.

5 Zdroje financování vědy a výzkumu na veřejných vysokých školách

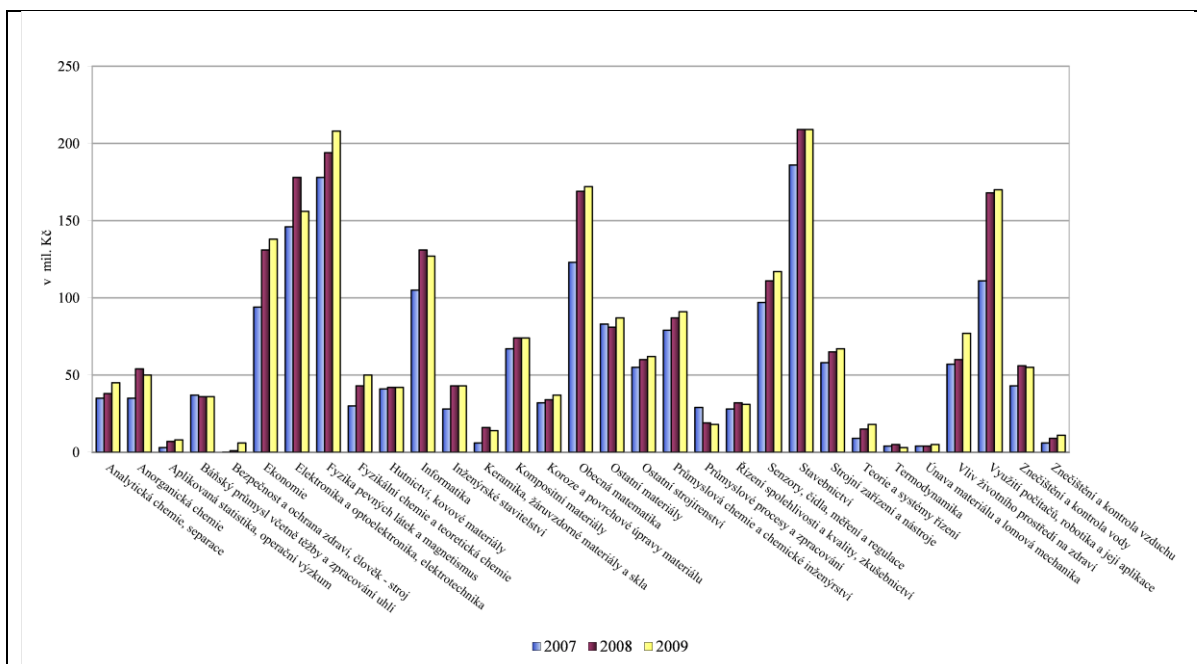
Z předchozích kapitol vyplývá, že existuje několik zdrojů financování vědy a výzkumu na veřejných vysokých školách. Z hlediska jejich původu je lze rozdělit na dvě základní skupiny, a to:

⇒ veřejné zdroje financování

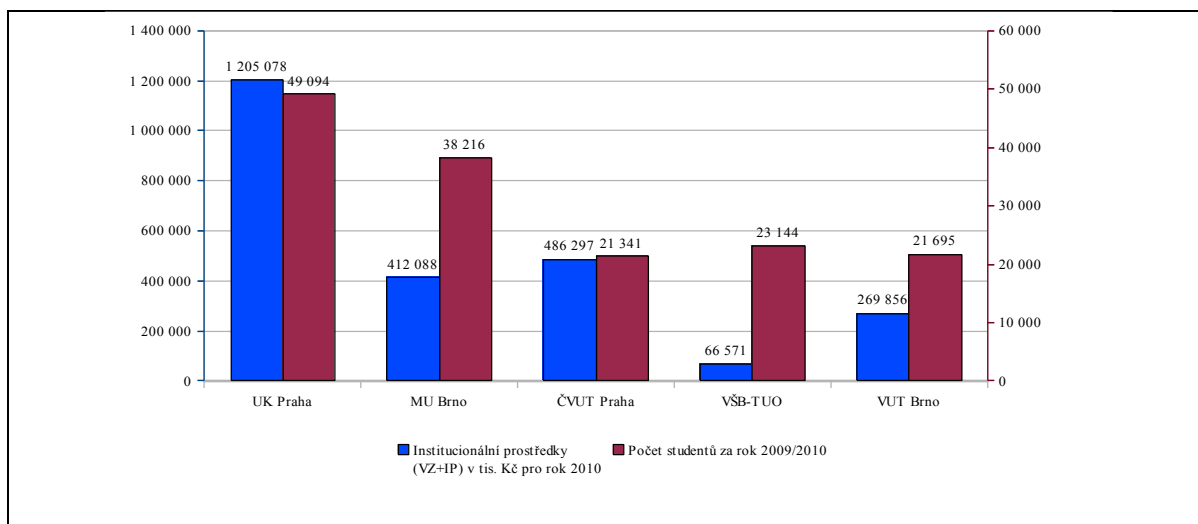
⇒ privátní zdroje financování

5.1 Veřejné zdroje financování

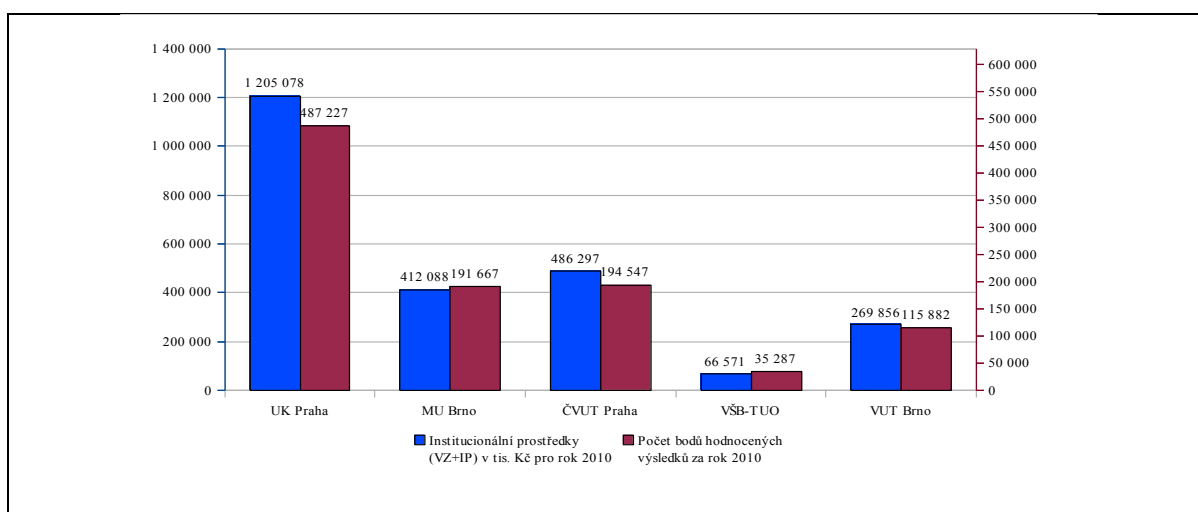
Veřejné zdroje financování mají největší podíl na financování vědy a výzkumu na vysokých školách. Jedná se především o institucionální finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu, dotace z ministerstev MŠMT, MPO a dále pak o účelové financování z různých agentur (GA ČR, GA AV, TA ČR) formou získaných projektů. Výdaje na VaV veřejných vysokých škol v ČR v členění podle jednotlivých vědních oborů jsou uvedeny na **obr. 2**. Na **obr. 3** a **4** [8] jsou pak uvedeny institucionální prostředky u vybraných vysokých škol jednak k počtu studentů a jednak k bodovému hodnocení výsledků za rok 2010 dle Metodiky, o které bylo pojednáno v kapitole 4 této bakalářské práce.

Obr. 2 Výdaje na VaV veřejných VŠ financované ze státního rozpočtu ČR podle vědních oborů v mil. Kč za období 2007-2009

Obr. 3 Institucionální prostředky (výzkumné záměry /VZ/+institucionální podpora /IP/ na dlouhodobý rozvoj) v tis. Kč k počtu studentů u vybraných veřejných vysokých škol za rok 2010

Obr. 4 Institucionální prostředky (VZ+IP na dlouhodobý rozvoj) v tis. Kč k bodovému hodnocení výsledků za rok 2010 na vybraných vysokých školách

Finanční prostředky veřejné podpory se dělí na:

1. účelové
2. institucionální

Zatímco institucionální podpora se týká podpory celého vědeckého programu nebo oboru veřejné vysoké školy, účelové financování je zaměřeno na podporu řešení jednotlivého vědecko-výzkumného projektu.

5.1.1 Účelové prostředky

Účelovou podporu lze poskytnout na:

- 1) grantový projekt, ve kterém příjemce cíle a způsoby řešení v základním výzkumu stanovuje sám ve skupině grantových projektů vyhlášené poskytovatelem,
- 2) programový projekt, ve kterém příjemce vyjadřuje, jakým způsobem a za jakých podmínek přispěje k naplnění cílů programů; řešení programového projektu může obsahovat i nezbytné činnosti základního výzkumu, pokud na ně navazují činnosti aplikovaného výzkumu, vývoje nebo inovací,
- 3) specifický vysokoškolský výzkum, kterým je výzkum prováděný studenty při uskutečňování akreditovaných doktorských nebo magisterských studijních programů a který je bezprostředně spojen s jejich vzděláváním,
- 4) velkou infrastrukturu [9].

Účelové prostředky na financování vědy a výzkumu lze získat především z veřejných soutěží a z programů: GA ČR, GA AVČR, TAČR, 7. Rámcového programu pro vědu a výzkum EU, z programů jednotlivých ministerstev vlády ČR např. TIP MPO a dalších. Bližší informace jsou uvedeny na webových stránkách www.vyzkum.cz a www.msmt.cz [10].

Nejvýznamnějším poskytovatelem účelové podpory vysokým školám je **Grantová agentura České republiky** (GA ČR) [11]. Grantová agentura ČR vznikla v roce 2002, je organizační složkou státu a správcem rozpočtové kapitoly podle § 36 odst. 1 zákona č. 130/2002 Sb., samostatnou účetní jednotkou a hospodaří samostatně s účelovými a institucionálními prostředky přidělenými zákonem o státním rozpočtu České republiky.

Mezi hlavní úkoly GA ČR patří:

- a) příprava a realizace skupin grantových projektů a dalších aktivit v oblasti základního výzkumu včetně veřejných soutěží ve výzkumu, experimentálním vývoji a inovacích na podporu grantových projektů,
- b) hodnocení a výběr návrhů projektů,
- c) poskytování účelové podpory projektů na základě smluv o poskytnutí podpory nebo rozhodnutí o poskytnutí podpory,
- d) kontrola plnění smluv o poskytnutí podpory nebo rozhodnutí o poskytnutí podpory a čerpání účelové podpory,

- e) hodnocení a kontrola průběhu řešení a plnění cílů projektů a kontrola jimi dosažených výsledků,
- f) jednání s příslušnými orgány České republiky nebo Evropské unie v otázce posuzování slučitelnosti poskytované podpory se společným trhem,
- g) spolupráce s obdobnými zahraničními agenturami; pro tento účel používá Grantová agentura název v anglickém jazyce – Czech Science Foundation.

Grantová agentura poskytuje účelovou podporu v souladu s Národní politikou výzkumu, experimentálního vývoje a inovací České republiky po provedení veřejné soutěže, a to na projekt, ve kterém cíle a způsoby řešení v základním výzkumu stanovuje sám příjemce. Účelová podpora je poskytována z výdajů grantové agentury formou dotace právnickým nebo fyzickým osobám nebo zvýšením výdajů organizačních složek České republiky nebo územních samosprávných celků.

Dalším poskytovatelem účelové podpory je **Technologická agentura České republiky** (TA ČR), která vznikla v roce 2009 [12]. Její organizační struktura, účel a náplň práce jsou velmi podobné GA ČR. Avšak na rozdíl od GA ČR připravuje a realizuje vlastní programy a v souladu s § 34 odst. 2 zákona č. 110/2009 Sb. realizuje programy připravené jinými správními úřady, které podle zákona o státním rozpočtu neposkytují podporu výzkumu, experimentálního vývoje a inovací ze své rozpočtové kapitoly. Zabývá se i poradenstvím řešitelům projektů a uživatelům výsledků aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, zejména v oblasti právní, finanční a ochrany duševního vlastnictví. Neméně významná je i podpora komunikace mezi výzkumnými organizacemi a soukromým sektorem a podílové financování programových projektů. Pro účely spolupráce se zahraničními orgány a institucemi používá název Technology Agency of the Czech Republic.

Jak už bylo zmíněno na začátku této kapitoly, **specifický vysokoškolský výzkum** je výzkum prováděný studenty při uskutečňování akreditovaných doktorských nebo magisterských studijních programů a je bezprostředně spojen s jejich vzděláváním a získáváním zkušeností v oblasti vědy a výzkumu. Získání této finanční podpory je pro každou vysokou školu velmi důležité především proto, že kromě zvyšování úrovně vzdělání a dovedností absolventů magisterských a doktorských studijních programů podporuje i vědecko-výzkumné aktivity mladé generace formou spolupráce s akademickými pracovníky na vědecko-výzkumných projektech.

Pravidla pro poskytování účelové podpory na specifický vysokoškolský výzkum byla stanovena na základě § 7 odst. 5 Zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů. Stanoví příjemce, kriteria a způsob poskytování účelové podpory z veřejných prostředků na specifický vysokoškolský výzkum [13]. Podle těchto pravidel může MŠMT ČR rozhodnout o poskytnutí této podpory pouze takové právnické osobě, která je výzkumnou organizací a zároveň vysokou školou (veřejnou, soukromou nebo státní - dále jen uchazeč) a která splňuje následující kriteria:

- a) v kalendářním roce, ve kterém mu má být podpora poskytnuta, uskutečňuje doktorský studijní program nebo magisterský studijní program,
- b) do 30. listopadu kalendářního roku předcházejícího kalendářnímu roku poskytnutí podpory stanovil a způsobem umožňujícím dálkový přístup zveřejnil Zásady studentské grantové soutěže (řešitelem studentského projektu je student doktorského studijního programu uchazeče nebo akademický pracovník; v případě studentského projektu, jehož řešitelem je student doktorského studijního programu uchazeče, je vždy členem řešitelského týmu školitel řešitele; počet studentů v řešitelském týmu je roven počtu ostatních členů; doba řešení studentského projektu je 1 až 3 roky, přičemž podpora studentského projektu pro jeden kalendářní rok může činit nejvýše 3 000 000 Kč; podíl osobních nákladů nebo výdajů (včetně stipendií), spojených s účastí studentů na řešení tohoto projektu činí více než 60 %).

Jak byly finanční prostředky na specifický vysokoškolský výzkum rozděleny mezi jednotlivé vysoké školy v roce 2011, uvádí **tab. 2** [14,15].

1.	Akademie múzických umění v Praze	3 468
2.	Akademie výtvarných umění v Praze	342
3.	Česká zemědělská univerzita v Praze	25 603
4.	České vysoké učení technické v Praze	105 399
5.	Janáčkova akademie múzických umění v Brně	1 289
6.	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	31 643
7.	Masarykova univerzita	116 167
8.	Mendelova univerzita v Brně	20 406
9.	Ostravská univerzita v Ostravě	11 988
10.	Slezská univerzita v Opavě	7 746
11.	Technická univerzita v Liberci	15 390
12.	Univerzita Hradec Králové	5 124
13.	Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem	6 979
14.	Univerzita Karlova v Praze	272 515
15.	Univerzita Palackého v Olomouci	61 049
16.	Univerzita Pardubice	25 775
17.	Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	14 048
18.	Veterinární a farmaceutická univerzita Brno	10 848
19.	Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava	30 645
20.	Vysoká škola chemicko-technologická v Praze	35 493
21.	Vysoká škola ekonomická v Praze	18 479
22.	Vysoká škola umělecko-průmyslová v Praze	803
23.	Vysoké učení technické v Brně	76 897
24.	Západočeská univerzita v Plzni	33 471
25.	Univerzita obrany	10 131
	C e l k e m	941 698
Tab. 2 Rozdělení účelové podpory na specifický výzkum v r. 2011 (v tis. Kč)		

Velkou infrastrukturou se rozumí jedinečné výzkumné zařízení, včetně jeho pořízení, souvisejících investic a zajištění jeho činnosti, které je nezbytné pro ucelenou výzkumnou a vývojovou činnost s vysokou finanční a technologickou náročností, které je schvalováno vládou a zřizováno jednou výzkumnou organizací pro využití též dalšími výzkumnými organizacemi [15].

Velké infrastruktury vykazují celou řadu společných rysů, které umožňují posouzení jejich významu a společenského dopadu:

- jedná se o infrastruktury strategického národního významu a jasného mezinárodního dopadu, které mají definovaný vědecký rámec,
- výzkumnou misi a dlouhodobý plán rozvoje; umožňují a/nebo podporují výzkum na vysoké mezinárodní úrovni a jsou využívány národními a zahraničními týmy především k řešení špičkových vědecko-výzkumných projektů,
- tvoří efektivní platformu pro otevřenou a přímou podporu výměny znalostí tím, že se v těchto zařízeních setkávají studenti, akademičtí pracovníci, výzkumní a vývojoví pracovníci z průmyslové sféry,
- mají strategii jednoduchého a otevřeného přístupu pro vědeckou komunitu; tj. poskytují své kapacity mezinárodní komunitě na základě volné soutěže a jsou také z podstatné části (např. 30 % času či kapacity) využívány zahraničními vědci.

Účelová podpora bude poskytnuta projektu:

- velké infrastruktury se sídlem mimo území ČR (příkladem je projekt ESFRI Roadmap s názvem HiPER, který bude postaven ve Velké Británii),
- distribuované pan-evropské infrastruktury, jejichž jedna buňka či část je postavena, vytvořena a provozována na území České republiky (příkladem je velká infrastruktura SHARE, jejíž část bude umístěna na území České republiky),
- velké infrastruktury, která je tzv. regionálním partnerem velké pan-evropské infrastruktury (příkladem je TOKAMAK COMPASS v Ústavu fyziky plazmatu, v.v.i. Akademie věd České republiky, který je partnerskou institucí mezinárodního projektu fúzního reaktoru ITER),
- velké infrastruktury, která odpovídá definici velké infrastruktury na území České republiky (příkladem může být Český národní korpus).

Účelová podpora se použije především na financování české části: přípravy projektu, výstavbu, provoz, využití kapacity zařízení (měřicího času), zajištění personálního obsazení, obnovení velké infrastruktury, centrální řídicí jednotku nebo společné aktivity projektu.

5.1.2 Institucionální prostředky

Institucionální podporu lze poskytnout na:

- a) dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace na základě zhodnocení jí dosažených výsledků,

- b) mezinárodní spolupráci České republiky ve výzkumu a vývoji, realizovanou na základě mezinárodních smluv, včetně spolupráce realizované na základě právních aktů vydaných k jejich provedení, jako
- poplatky za účast České republiky v mezinárodních programech výzkumu a vývoje,
 - poplatky za členství v mezinárodních organizacích výzkumu a vývoje, nebo
 - finanční podíly z prostředků České republiky na podporu projektů mezinárodní spolupráce ve výzkumu, vývoji a inovacích, pokud je tento finanční podíl možno hradit z veřejných prostředků a pokud jsou projekty podporovány z rozpočtu jiných států nebo z rozpočtu Evropské unie nebo z prostředků mezinárodních organizací,
- c) operační programy ve výzkumu, vývoji a inovacích (OP VaVpI) nebo na jejich část zajišťující cíle ve výzkumu, vývoji a inovacích;
- d) zabezpečení veřejné soutěže ve výzkumu, vývoji a inovacích, dále na zadání veřejné zakázky, včetně nákladů na hodnocení a kontrolu projektů a zhodnocení dosažených výsledků, a dále na vyhodnocení podmínek pro poskytnutí podpory na specifický vysokoškolský výzkum, velkou infrastrukturu nebo mezinárodní spolupráci České republiky ve výzkumu, vývoji a inovacích, a to až do celkové výše 2,5 % prostředků poskytovatele na výzkum, vývoj a inovace v daném kalendářním roce, s výjimkou nákladů hrazených podle písmene f),
- e) věcné nebo finanční ocenění mimořádných výsledků výzkumu, vývoje a inovací nebo finanční ocenění propagace či popularizace výzkumu, vývoje a inovací, kde podmínky pro ocenění stanoví vláda na návrh Rady pro výzkum, vývoj a inovace,
- f) náklady spojené s činností Rady pro výzkum, vývoj a inovace, Grantové agentury ČR, Technologické agentury ČR a Akademie věd České republiky.

Podpora výzkumu a vývoje ze zahraničních prostředků je upravena legislativou ČR a EU.

Program na podporu účasti v projektech mezinárodní spolupráce je určen na podporu úspěšných mezinárodních projektů, na jejichž řešení se podílejí čeští řešitelé. Účast v projektech je podmíněna veřejnou soutěží, v níž byl uchazeč vybrán mezinárodním poskytovatelem v souladu s pravidly příslušného programu, proto český poskytovatel již odborné hodnocení obsahu žádosti neprovádí [16].

Smyslem programu je motivovat české výzkumné týmy k vyšší účasti v komunitárních programech, protože Česká republika přispívá na podporu evropských programů mandatorně, a proto je v jejím zájmu získat prostřednictvím vysoké české účasti maximální výši prostředků na výzkum, vývoj a inovace zpět do České republiky.

Oprávnění žadatelé jsou výzkumné organizace, které splňují podmínky stanovené Rámcem Společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací, přičemž vysoké školy k těmto organizacím patří.

V současné době jsou přiděleny kódy následujícím programům:

7A - Šestý rámcový program Evropského společenství pro výzkum, technický rozvoj a demonstrační činnosti

7B - Program Společenství pro zachování, popis, sběr a využití genetických zdrojů v zemědělství

7C - Výzkumný program Výzkumného fondu pro uhlí a ocel

7E - Sedmý rámcový program Evropského společenství pro výzkum, technologický rozvoj a demonstrace

7F – Finanční mechanismy EHP/Norsko

7G – Sedmý rámcový program Evropského společenství pro atomovou energii (Euratom) v oblasti jaderného výzkumu a vzdělávání

7H – Společné technologické iniciativy.

Strukturální fondy Evropské unie (EU) na podporu vědy a výzkumu

Strukturální fondy evropské unie prostřednictvím jednotlivých operačních programů tvoří bezesporu nejvýznamnější část institucionálních prostředků, o které vysoké školy mohou žádat na financování svých vědecko-výzkumných projektů.

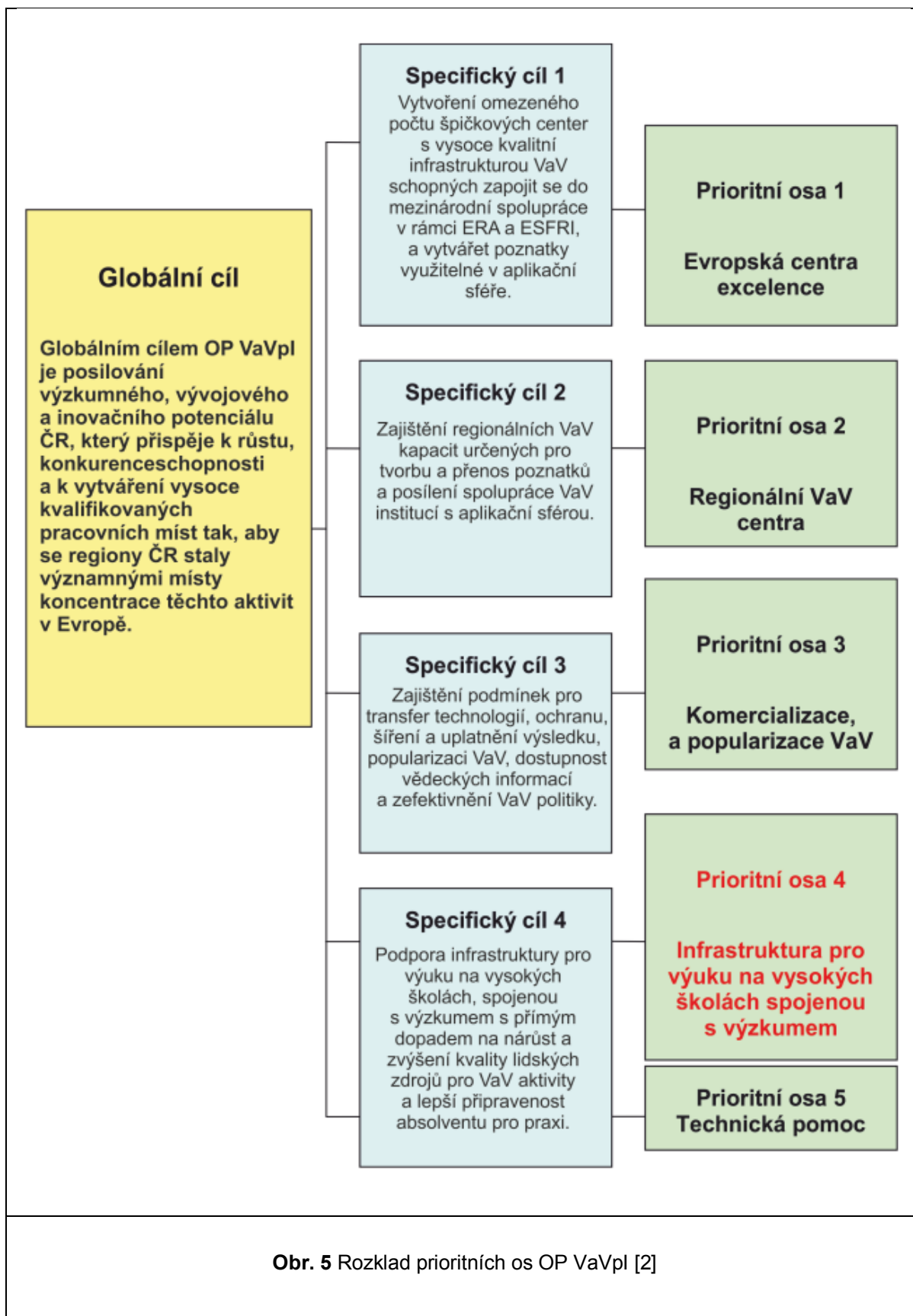
Fondy EU jsou nástrojem pro realizaci politiky hospodářské a sociální soudržnosti Evropské unie, jejímž cílem je snižování rozdílů mezi úrovní rozvoje regionů a členských států EU. Česká republika se řadí mezi nejchudší státy EU a v období 2007-2013 může čerpat z fondů EU ke zlepšení životní úrovně jejich obyvatel 26,7 miliard €, což je cca 668 miliard Kč. Každý členský stát definuje svůj Národní rozvojový plán (NRP) popisující

hlavní rozvojové problémy země. Jedním ze tří hlavních cílů, jež tento plán ČR obsahuje, je cíl Konvergence, který je realizován prostřednictvím 8 tematických operačních programů (OP) [17,18]:

- OP Doprava
- OP Životní prostředí
- OP Podnikání a inovace
- OP Výzkum a vývoj pro inovace
- OP Lidské zdroje a zaměstnanost
- OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- Integrovaný operační program
- OP Technická pomoc

Protože tématem mé bakalářské práce je Financování vědy a výzkumu na veřejných vysokých školách, ráda bych se blíže zmínila o Operačním programu věda a výzkum pro inovace (OP VaVpI).

Operační program VaVpI byl schválen Evropskou komisí dne 1. 10. 2008. Řídícím orgánem a poskytovatelem je MŠMT a je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF). Tento operační program je zaměřen na posilování výzkumného, vývojového a inovačního potenciálu České republiky, a to především prostřednictvím vysokých škol a výzkumných institucí a jejich spolupráce se soukromým sektorem. Podporuje vybavení výzkumných pracovišť moderní technikou, budování nových výzkumných pracovišť a zvyšování kapacity terciárního vzdělávání. OP VaVpI je čtvrtým největším českým operačním programem; z fondů EU jsou na něj vyčleněny finanční prostředky ve výši 2 mld. €. Podpora je poskytována formou 100% dotace a je určena k úhradě způsobilých výdajů vzniklých v souvislosti s plněním předmětu projektu. Na **obr. 5** je znázorněno rozdělení OP VaVpI na pět prioritních os včetně specifikace typu projektů, které mohou být v rámci příslušné prioritní osy podpořeny. O tuto finanční podporu mohou žádat veřejné a státní vysoké školy provádějící výzkum a vývoj, veřejné výzkumné instituce, výzkumné ústavy a právnické osoby. Konkrétní příjemci jsou vždy uvedeni v aktuální Výzvě.

Z tohoto diagramu je zřejmé, že z pohledu vysokých škol je nejdůležitější Prioritní osa 4 - Infrastruktura pro výuku na vysokých školách spojená s výzkumem.

Hlavním cílem této priority je podpořit rozvoj kvalitní infrastruktury vysokých škol s cílem navýšení kapacity terciárního vzdělávání a vytvoření podmínek pro zlepšení kvality vzdělávání tak, aby se zlepšily materiální podmínky pro přípravu vysokoškolských studentů, zejména z hlediska jejich připravenosti pro výzkum a vývoj a pro procvičování základních tvůrčích dovedností pro jejich budoucí uplatnění ve vědě a výzkumu. Cílem je rovněž využít intervence k posílení vnitřních reforem v rámci vysokých škol směrem k celkové modernizaci a posilování relevance vysokoškolského vzdělávání ve směru vytýčeném v Bílé knize terciárního vzdělávání [19]. K dalším specifickým cílům této prioritní osy 4 patří:

- podpora rozvoje kvalitní infrastruktury vysokých škol,
- navýšení kapacity terciárního vzdělávání a vytvoření podmínek pro zlepšení kvality vzdělávání budoucích pracovníků VaV,
- investiční podpora vnitřní reformy vysokých škol a posílení „třetí role“ vysokých škol.

Jako příklad lze uvést investice do infrastruktury pro výzkum spojenou s VaV na vysokých školách, zejména infrastruktury spojené s vědeckou výchovou studentů, učeben výukových laboratoří, rekonstrukce a úpravy stávajících kapacit (budov a zařízení), modernizace a rozšíření informační infrastruktury vysokých škol pro výzkum, vývoj a vzdělávání apod. V období 2007-2013 je na oblast podpory alokováno 20 % z celkové alokace na OP VaVpI, tj. celkem cca 487 mil. €. Např. na VŠB-TUO je z tohoto zdroje financována výstavba nových budov Fakulty elektrotechniky a informatiky (FEI).

5.2 Privátní zdroje financování

Podpora výzkumu a vývoje z neveřejných prostředků je upravena Obchodním zákoníkem a Zákonem č. 111/1998 Sb. o vysokých školách (§ 20). Podle tohoto paragrafu je veřejná vysoká škola povinna užívat majetek k plnění úkolů ve vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové, umělecké nebo další tvůrčí činnosti a může jej užívat i k **doplňkové činnosti**.

V doplňkové činnosti veřejná vysoká škola vykonává za úplatu činnost navazující na její vzdělávací a vědeckou, výzkumnou, vývojovou, uměleckou nebo další tvůrčí činnost nebo činnost sloužící k účinnějšímu využití lidských zdrojů a majetku. Doplňková činnost však

nesmí ohrozit kvalitu, rozsah a dostupnost činností, k jejichž uskutečňování byla veřejná vysoká škola zřízena. Veřejná vysoká škola účtuje v soustavě podvojného účetnictví, ve kterém je povinna důsledně oddělit náklady a výnosy spojené s doplňkovou činností a platí pro ni obecné předpisy o účetnictví (zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví).

Doplňková činnost je vedlejším zdrojem financování a je prováděna formou hospodářských smluv (HS). Jedná se o širokou škálu činností pro místní regionální národní a nadnárodní podniky a společnosti, kterým vysoké školy pomáhají operativně řešit aktuálních problémy. Pozitivním trendem posledních let je zvyšující se podíl vědecko-výzkumných témat spadajících do této oblasti. Například u VŠB-TUO představovala v roce 2010 výše uzavřených hospodářských smluv s vědecko-výzkumným obsahem 64 mil. Kč z celkového objemu 125 mil. Kč, což je cca 50 %, čímž se řadí k nejúspěšnějším univerzitám v ČR v této činnosti.

Jednou z dalších možností financování vysoké školy z privátních zdrojů je tzv. kolaborativní výzkum. Jedná se o vědecko-výzkumnou spolupráci mezi výzkumnou organizací a průmyslovými partnery. V případě projektu prováděného v rámci této spolupráce se na návrhu projektu podílejí a k jeho provedení přispívají všechny zúčastněné strany, přičemž riziko a výsledek projektu sdílejí nejméně dva partneři. V případě projektů prováděných ve spolupráci společně podniky a výzkumnými organizacemi se předpokládá, že prostřednictvím výzkumné organizace není průmyslovému partneru poskytnuta žádná nepřímá státní podpora díky příznivým podmínkám spolupráce, pokud je splněna jedna z těchto podmínek [20]:

- 1) zúčastněné podniky hradí plně náklady projektu,
- 2) výsledky, které nemají za následek vznik práv k duševnímu vlastnictví, mohou být obecně šířeny a případná práva k duševnímu vlastnictví s ohledem na výsledky VaVaI náleží plně³ výzkumné organizaci,
- 3) výzkumná organizace obdrží od zúčastněných podniků náhradu rovnající se tržní ceně práv k duševnímu vlastnictví⁴, která plynou z činnosti výzkumné organizace

³ „Plné přidělení“ znamená, že výzkumná organizace požívá plných hospodářských výhod těchto práv tím, že si k nim ponechá plné dispoziční právo, zejména vlastnické právo a právo poskytnout licence. Tyto podmínky mohou být uděleny i v případě, že se daná organizace rozhodne uzavřít další smlouvy týkající se těchto práv včetně poskytnutí příslušných licencí partneru spolupráce.

⁴ „Úplata odpovídající tržní ceně za práva k duševnímu vlastnictví“ znamená získání plného hospodářské užitku z těchto práv. V souladu s obecnými zásadami státních podpor a s uvažováním obtíží logicky vyplývajících z daného předmětu objektivně určit tržní cenu práv k duševnímu vlastnictví bude Komise [20]

v souvislosti s projektem a která se převedou na zúčastněné podniky. Případný příspěvek zúčastněných podniků na náklady výzkumné organizace se od této náhrady odečte.

Podle údajů Českého statistického úřadu (ČSÚ) činily v roce 2009 výdaje na VaVaI na vysokých školách celkem 10 mld. Kč, což je asi 3,4krát více než v roce 1999. Výzkum je ve vysokoškolském sektoru uskutečňován téměř výhradně na veřejných vysokých školách (93 % výdajů), dále ve fakultních nemocnicích (6 %) a pouze minoritně na soukromých vysokých školách (1 %) [8]. Průměrný meziroční nárůst výdajů VaVaI za posledních deset let činil v sektoru vysokých škol 13,1 %, přičemž státní rozpočet představuje hlavní zdroj financování (91 %) výzkumu na VŠ. Ze zahraničních zdrojů, např. 7. Rámcový program, projekty přeshraniční spolupráce (INTERREG, AKTION, CEEPUS [21,22]), plynou na VaVaI na vysokých školách dlouhodobě 4 % prostředků. Pokud jde o financování vysokoškolského výzkumu a vývoje z podnikatelských zdrojů, ČR se ve srovnání se zeměmi EU-27 umístila na jednom z posledních míst, neboť podnikatelské zdroje pro VaVaI na VŠ činily v letech 2001 – 2009 v ČR méně než jedno procento. Vzhledem k tomu, že v posledních třech letech je tento trend podobný, nepředpokládá se výrazná změna. V České republice stále nedochází k hlubší spolupráci mezi podnikatelskými subjekty a vysokými školami. Je otázkou, proč tomu tak je, zda vysoké školy málo nabízejí své možnosti ve výzkumu či firmy nevěří, že vysoké školy jsou jim schopny nabídnout výsledky výzkumu, které by je zajímaly. Např. japonské univerzity jsou závislé na veřejných zdrojích jen z poloviny. Zajímavá je i Litva, kde se polovina všech prostředků na výzkum a vývoj ze státního rozpočtu vynakládá na vysokých školách [23].

považovat tuto podmínku za splněnou, jestliže výzkumná organizace jakožto prodávající bude v okamžiku uzavření smlouvy jednat tak, aby získala co nejvyšší možnou protihodnotu.

6 Vývoj financování vědy a výzkumu na veřejných vysokých školách v příštích letech

S cílem zajistit efektivnější využívání zdrojů, hlubší využití výsledků v aplikacích a tím i jejich vysoké zhodnocení schválila vláda ČR na svém zasedání dne 7. prosince 2010 dva programy na podporu výzkumu, experimentálního vývoje a inovací na léta 2012 - 2019, a to program ERC CZ (usnesení č. 885) a program NÁVRAT (usnesení č. 886). Jejich poskytovatelem bude MŠMT, příjemci podpory budou pouze výzkumné organizace ve smyslu Rámce (viz kap. 3.1) a budou vyhlašovány formou veřejných výzev. Oba programy nejsou členěny na podprogramy a čerpání podpory i řešení projektů musí být ukončeno nejpozději k 31. 12. 2019. Pro jednotlivou výzkumnou organizaci může účelová podpora činit až 100 % uznaných nákladů, přičemž tato podpora nesmí být v žádném případě použita pro financování hospodářských činností. Významná je rovněž skutečnost, že tato účelová podpora se nezaměřuje na konkrétní výzkumný obor ani není omezena na určitý typ výzkumných aktivit, směřuje do všech oblastí základního a aplikovaného výzkumu [24].

Hlavním cílem programu ERC CZ (identifikační kód LL) je cíleně a efektivně podpořit excelentní výzkum na území ČR realizací konkrétních projektů, které obdržely v rámci mezinárodního hodnocení vyrozumění, že „The proposal is of good quality and fundable but not retained for funding due to budgetary constraints“, což je zároveň kvalifikačním předpokladem pro získání projektu v tomto programu. Jedná se o program na podporu projektů tzv. hraničního výzkumu, tedy výzkumu prováděného předními zkušenými výzkumnými pracovníky ze všech členských a přidružených států EU, bez ohledu na jejich národnost. Tímto se cíleně:

- podpoří vynikající výzkumní pracovníci, kteří svou vědeckou úroveň a vědecký přínos prokazují nejen dosaženými výsledky ve VaVaI, ale rozhodli se realizovat své projekty na výzkumných pracovištích v ČR,
- zajistí podmínky pro dlouhodobé působení vynikajících odborníků v ČR,
- podpoří rozvoj a výchova nových lidských zdrojů pro VaVaI,
- zajistí provoz a rozvoj konkrétních českých výzkumných pracovišť pro efektivnější zapojení do evropského výzkumného prostoru.

Celkové výdaje na uskutečnění programu ERC CZ na léta 2012 - 2019 činí 600 000 tis. Kč.

Hlavním cílem programu NÁVRAT (identifikační kód LK) je vytvoření podmínek k návratu špičkových pracovníků VaVaI do České republiky a stimulování zájmu těchto perspektivních osobností o kvalifikovanou práci v české výzkumné sféře a zájmu českých výzkumných organizací o ně. Tímto programem by mělo dojít k vytvoření finančního a materiálně technického zázemí nejméně pro 30 perspektivních výzkumníků s předchozí zahraniční praxí (nejméně 3leté) a jejich dlouhodobému zařazení mezi stávající výzkumné pracovníky výzkumné organizace, která bude v projektu příjemcem účelové podpory. Tento program na jedné straně motivuje konkrétní výzkumné pracovníky k návratu z dlouhodobých zahraničních pracovních pobytů do ČR vytvořením finančně i materiálně stabilního zázemí pro jejich dlouhodobé působení na tuzemském pracovišti VaVaI a pro jejich profesní rozvoj ve standardu, který odpovídá současným zahraničním nabídkám v této oblasti. Na straně druhé stimuluje výzkumnou organizaci k efektivnímu rozvoji svého výzkumného potenciálu (včetně lidských zdrojů). To je předpokladem pro rozšíření osobních zahraničních kontaktů na úroveň profesní mezinárodní spolupráce výzkumných organizací. Je známo, že každá vyspělá země má programy pro to, aby přilákala z celého světa chytré a tvořivé lidi k působení ve svých zemích, a program NÁVRAT je jedním z nich.

Celkové výdaje na uskutečnění programu NÁVRAT na léta 2012 - 2019 činí 465 000 tis. Kč.

Institucionální financování vysokých škol ve smyslu zákona č. 130/2002 Sb. bude prakticky po doběhnutí smluvních termínů řešení zrušeno. Státem realizovaná změna institucionální podpory vědy a výzkumu na vysokých školách by měla být doprovázena postupným zaváděním tzv. metodiky „full cost“ pro výpočet režijních nákladů na jednotlivých veřejných vysokých školách. Takto stanovená režie by mohla být v plné výši zahrnuta do oprávněných výdajů všech projektů účelového financování.

Účelovou podporu na VaV v současné době rozděluje 16 poskytovatelů, přičemž v budoucnu by měl jejich počet klesnout na osm. V současné době jsou nejvýznamnějšími poskytovateli účelové podpory MŠMT a MPO, v roce 2014 by to měly být GA ČR, MŠMT a TA ČR. Finanční prostředky účelové podpory na základní výzkum přiděluje Grantová agentura ČR, kdežto hlavním poskytovatelem podpory aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje by se v budoucnosti měla stát Technologická agentura ČR. Do těchto agentur se na základě rozhodnutí vlády přesune také podpora Center excellence

(GA ČR) [11] a připravuje se podpora Center kompetence (TA ČR) jako volné pokračování Center (LC a 1M)⁵ podporovaných dosud z kapitoly MŠMT. Z hlediska příjemců směřuje účelová podpora především do podniků, např. v r. 2009 to bylo 37 % celkové účelové podpory, veřejné vysoké školy získaly 29 % a veřejné výzkumné instituce (tj. ústavy AV ČR a resortní výzkumné instituce) 25 %. Program Centra kompetence je zaměřen na podporu vzniku a činnosti center výzkumu, vývoje a inovací v progresivních oborech s vysokým aplikačním potenciálem a perspektivou pro značný přínos k růstu konkurenceschopnosti ČR, usiluje o stimulaci spolupráce podniků a výzkumných organizací k vytvoření strategických partnerství, posílení interdisciplinarity výzkumu, vývoje a inovací a zvýšení horizontální mobility výzkumných pracovníků, zejména začínajících výzkumníků. Posláním programu není jednorázové naplnění konkrétního cíle, jako je např. vývoj nového výrobku, technologie, či procesu, ale je nutno ho chápat jako systém tvořený výzkumnými a podnikatelskými partnery udržitelný i v budoucnosti. Délka trvání programu Centra kompetence je 8 let (2012–2019) s termíny vyhlášení tří dvoustupňových veřejných soutěží v letech 2011, 2013 a 2015. Celkově by mělo být v rámci tohoto programu rozděleno 6 016 mil. Kč. Lze očekávat, že v rámci celého programu bude podpořeno přibližně 35 center s průměrným počtem 5 partnerů na jedno centrum, z toho minimálně 3 podniky a 1 výzkumná organizace [12].

Významným zdrojem financování vědy a výzkumu veřejných vysokých škol se od minulého roku stal Operační program Výzkum a vývoj pro inovace (OP VaVpI). Tento operační program spolu s Operačním programem Podnikání a Inovace a Operačním programem Vzdělávání pro konkurenceschopnost představuje vzájemně propojený systém veřejných dotací, který má zajistit dlouhodobě udržitelnou konkurenceschopnost české ekonomiky a vybraných regionů v rámci cíle Konvergence. Na národní úrovni byl základním východiskem pro koncipování OP VaVpI Národní strategický referenční rámec ČR 2007 – 2013, který určuje strategické cíle pro čerpání fondů EU v ČR. OP VaVpI přispívá k plnění strategického cíle „Konkurenceschopná česká ekonomika“, jenž má podpořit kromě jiného posilování výzkumného, vývojového a inovačního potenciálu vysokých škol.

Nezanedbatelnou část podpory VaV tvoří rovněž prostředky ze strukturálních fondů (ERDF). V současnosti ČR buduje za přispění prostředků OP VaVpI (alokace cca

⁵ Programy „Výzkumná centra 1M“ a „Výzkumná centra LC“ vyhlásilo MŠMT na základě zákona o podpoře výzkumu a vývoje a usnesení vlády ČR z let 2003, resp. 2004 s financováním od roku 2005.

60 mld. Kč) podstatné části své budoucí výzkumné infrastruktury. Tyto nové kapacity (mezinárodní infrastruktury VaVaI – ELI [25]; Evropská centra excelence, např. CEITEC, IT4Innovation, ale i obnovená infrastruktura vysokých škol a regionální centra VaVaI) jsou také krokem k prohloubení mezisektorové spolupráce a k intenzivnějšímu zapojení celého českého VaVaI do evropského mezinárodního výzkumu. V následujících letech je proto hlavním úkolem MŠMT příprava příštího programovacího a finančního období 2014-2020 s cílem úspěšné koordinace a navázání na evropské infrastruktury.

Očekávané trendy ve financování veřejných vysokých škol v budoucnosti jsou uvedeny v tabulce Rámec strategických priorit a opatření vysokoškolské politiky do roku 2015, která je přílohou této bakalářské práce. Obsahuje návrh konkrétních kroků na pozadí definovaných prioritních oblastí rozvoje vysokého školství v České republice, a to s hlavním důrazem na jejich fázování v následujících letech. Tento rámec rovněž, i když jen v omezené míře, zachycuje priority související s problematikou vědy, výzkumu a inovací, a soustřeďuje se zejména na ty, které jsou vázány na prostředí vysokých škol. Komplexnější podoba strategie výzkumu, vývoje a inovací je předmětem samostatných stávajících či připravovaných dokumentů [26].

7 Závěry

Pro naplnění cíle bakalářské práce byla provedena analýza financování VaV veřejných vysokých škol z veřejných i soukromých zdrojů a dále jsem provedla rozbor účelových a institucionálních prostředků na veřejných vysokých školách včetně Evropských strukturálních fondů (ERDF). V této práci byl popsán význam operačních programů pro financování VaV. Závěrečná část obsahuje charakteristiku vývoje financování VaV na veřejných vysokých školách za poslední desetiletí s výhledem do příštích let a v neposlední řadě je zmíněna i potřeba reformy systému vědy a výzkumu v ČR.

Analýza podaná v této bakalářské práci jednoznačně ukazuje na nutnost reformy systému vědy a výzkumu v České republice s cílem zajistit efektivnější využívání zdrojů, hlubší využití výsledků v aplikacích a tím i jejich vysoké zhodnocení. Cílem této reformy musí být zjednodušení poskytování podpory výzkumu a vývoje a instituce podporovat podle dosažených výsledků, výrazné snížení počtu rozpočtových kapitol, ze kterých je výzkum a vývoj podporován, podpora excelence ve výzkumu a zajištění využití výsledků pro inovace. Nedílnou součástí této reformy musí být programová podpora výzkumu a vývoje založená na spolupráci veřejného výzkumu s průmyslovým sektorem, na podílovém financování z veřejných a soukromých zdrojů, zavedení pružnější organizační struktury veřejného výzkumu, zajišťování odborníků pro výzkum, vývoj a inovace a intenzivním zapojení vědecko-výzkumných kapacit České republiky do mezinárodní spolupráce ve VaV. V neposlední řadě je nutno sladit pravidla a předpisy ČR s předpisy ES. Vedení veřejných vysokých škol musí provádět pravidelná hodnocení aktivit VaV, srovnávat dosažené výsledky v této oblasti s jinými veřejnými vysokými školami a realizovat účinná opatření pro změny svého chování s cílem maximalizovat výsledky VaV a získané zdroje pro zajištění aktivit VaV. Přitom musí zajistit i své základní poslání, ke kterému byly zřízeny, a to vychovat kvalifikované odborníky dle potřeb firem a institucí ČR.

V souvislosti s reformou systému vědy a výzkumu v ČR je nutné zavést na veřejných vysokých školách vnitřní motivační systém, který podpoří ty výzkumné a vědecké pracovníky, kteří mají nejvíce výsledků VaV v RIV a významně se podílejí na získávání zdrojů pro financování VaV. Zároveň je třeba vytvořit nový systém hodnocení, který rozšíří stávající Metodiku hodnocení výsledků na základě bibliometrických údajů o další ukazatele tak, aby více reflektovala kvalitu výsledků jak z hlediska excelence,

tak i z hlediska jejich oborových specifik a jejich využitelnosti pro aplikace a především odstraní její stávající nedostatky [27]. Současná Metodika:

- je v rozporu s časovým průběhem VaV, který je ze své podstaty víceletý, nikoli jednoletý,
- nebere v úvahu specifika jednotlivých oborů, resp. nepracuje se zásadními rozdíly mezi vědními obory, jako je např. tendence k publikování (nejlepší vědci z některých oborů publikují několikanásobně víc než nejlepší vědci z jiných oborů),
- vede k chování, které preferuje maximalizaci hodnot indikátorů spíše než hodnotu výsledků,
- nebere v úvahu závěry nebo dopady výzkumu, je zaměřena pouze na výstupy,
- nepoužívá indikátory založené na „vážnosti“ (tj. např. členství v klíčových panelech nebo v redakčních radách časopisů), které poskytují zpětnou vazbu o tom, jak jsou výzkumníci přijímáni ve svých vědeckých komunitách atd.

Myslím si, že by stávající Metodika měla být nahrazena podrobnějším a důkladnějším systémem. Mělo by být také provedeno ex-post hodnocení všech vynaložených veřejných zdrojů na VaV a výsledků VaV, které by mělo být založeno na posouzení nezávislými odborníky působícími mimo poskytovatele dotace a mělo by i zahrnovat mezinárodní rozměr. Podobný názor na nutnost realizace reformy systému veřejného financování vědy a výzkumu v ČR má i vláda ČR, jmenovitě MŠMT, protože už připravuje projekt nového systému hodnocení, který by měl odstranit všechny výše uvedené nedostatky. Státem realizovaná změna veřejné podpory vědy a výzkumu na vysokých školách by měla být doprovázena postupným zaváděním tzv. metodiky „full cost“ pro výpočet režijních nákladů na jednotlivých veřejných vysokých školách, jak už bylo zmíněno v kapitole 6.

Zcela jednoznačně se bude financování vědecko-výzkumných aktivit vysokých škol v příštích letech uskutečňovat převážně prostřednictvím účelového financování, které budou poskytovat především dvě agentury. Grantová agentura České republiky, která bude určena pouze pro základní výzkum, a nově ustavená Technologická agentura České republiky orientovaná na oblast aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací. Hodnocení základního výzkumu v RIV se soustředí pouze na nejdůležitější výsledky získané ze základního výzkumu, které budou uznávány i ve světě. V aplikovaném výzkumu budou kritériem úspěšnosti realizované patenty a nově vyvinuté technologie a funkční vzory nebo software. Nové programy aplikovaného výzkumu a vývoje budou podporovány pouze

v případě podílového financování ze soukromých zdrojů a bude kladen důraz na originalitu řešení a přínos realizace získaného výsledku; dosud dosažené výsledky týmu nebudou tedy rozhodujícím kritériem pro přijetí projektu. Naopak u základního výzkumu bude kladen důraz na ex-ante hodnocení dle publikační činnosti a dosavadních výsledků týmu a instituce. Z výše uvedeného vyplývá, že to bude velmi obtížná soutěž o veřejné zdroje určené na vědu a výzkum.

8 Použitá literatura

- [1] Dostupná z <<http://www.msmt.cz/vzdelavani/zakon-c-111-1998-sb-o-vysokych-skolach>> [on line] [citováno 25. července 2011].
- [2] PRNKA, T.; ŠPERLINK, K.; BLAŽKA, M. a kolektiv. *Průvodce systémem veřejné podpory výzkumu a vývoje v České republice 2010*. Ostrava: TANGER spol. s r.o. 2010, 238 s. ISBN 978-80-87294-16-1.
- [3] Dostupná z <<http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekcce=858>> [on line], Zákon č. 211/2009 Sb., úplné znění zákona č. 130/2002 Sb. [citováno 25. července 2011].
- [4] Dostupná z <http://www.ff.upol.cz/fileadmin/user_upload/FF-dokumenty/dekan/sdeleni_dekana/25-06-10-Pravidla_financovani_VVS-konecna_redakcePV.pdf> [on line] Zásady a pravidla financování VVŠ 2011 [citováno 25. června 2010].
- [5] Dostupná z <http://www.msmt.cz/file/14725_1_1> [on line] Zásady a pravidla financování VVŠ 2012, 2. pracovní verze [citováno 15. prosince 2010].
- [6] Dostupná z <<http://www.vyzkum.cz/storage/att/5591F655709A8A76C4778C8E14BEB413/Metodika%20hodnoceni%20vysledku%20vyzkumnych%20organizaci%20a%20vysledku%20ukonceny%20programu%20ve%20znemi%20pro%20rok%202011.pdf>> [on line] [citováno 11. května 2011].
- [7] Dostupná z <<http://www.scimagojr.com/>> [on line] [citováno 31. července 2011].
- [8] *Zpráva o výsledcích vědecko-výzkumné a vývojové činnosti na VŠB-TU Ostrava za rok 2010*. VŠB-TUO, Ostrava, 2011, 54 s.
- [9] Dostupná z <<https://www.vsb.cz/cs/okruhy/management-kvality/rizene-systemove-dokumenty/>> [on line] [citováno 1. dubna 2011].
- [10] Dostupná z <<http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/vyzkum-a-vyvoj-1/programy-cost-cz-ld-eupro-ii-le-eureka-cz-lf-ingo-ii-lg-a>> [on line] [citováno 2. července 2010].
- [11] Dostupná z <<http://www.gacr.cz>> [on line] [citováno 6. října 2009].
- [12] Dostupná z <<http://www.tacr.cz/>> [on line] [citováno 1. července 2009].
- [13] Dostupná z <<http://www.msmt.cz/vyzkum/ucelova-podpora-na-specificky-vysokoskolsky-vyzkum-1>> [on line] [citováno 31. ledna 2011].

- [14] Dostupná z <<http://www.msmt.cz/vyzkum/pravidla-pro-poskytovani-ucelove-podpory-na-specificky>> [on line] [citováno 30. října 2009].
- [15] Dostupná z <<http://www.msmt.cz/vyzkum/financovani-velkych-infrastruktur/zasady-poskytovani-ucelove-podpory-projektum>> příkaz ministryně č. 8/2010, [on line] [citováno 21. června 2011].
- [16] Dostupná z <<http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/vyzkum-a-vyvoj-1/institucionalni-podpora-2>> [on line] [citováno 21. června 2011].
- [17] Dostupná z <<http://www.strukturalni-fondy.cz/vavpi>> [on line] [citováno 18. července 2011].
- [18] Dostupná z <<http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=576309>> [on line] [citováno 21. září 2010].
- [19] Dostupná z <<http://www.msmt.cz/reforma-terciarniho-vzdelavani/bila-kniha>> [on line] [citováno 12. května 2008].
- [20] Dostupná z <<http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/ramec-spolecenstvi-pro-statni-podporu-vyzkumu-vyvoje-a-inovaci>> [on line] [citováno 30. prosince 2006].
- [21] Dostupná z <<http://i4c.eu/>> [on line] [citováno 11. října 2011].
- [22] Dostupná z <<http://www.ceepus.info/>> [on line] [citováno 1. října 2009].
- [23] Dostupná z <www.ceskahlava.cz/fotky/hlavnistrana/kit/naseuni.doc> [on line] [citováno 20. května 2010].
- [24] Dostupná z <<http://www.eli-beams.eu/>> [on line] [citováno 23. listopadu 2011].
- [25] Dostupná z <<http://www.msmt.cz/vyzkum/nova-opatreni-na-podporu-vyzkumu-pro-leta-2012-2019>> [on line] [citováno 29. června 2011].
- [26] Dostupná z <<http://www.msmt.cz/pro-novinare/msmt-zverejnilo-navrh-strategie-vysokoskolske-politiky>> [on line] [citováno 11. dubna 2011].
- [27] Dostupná z <<http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/ipn-pro-oblast-terciarniho-vzdelavani-vyzkumu-a-vyvoje/mezinarodni-audit-vedy-vyzkumu-a-inovaci/prvni-prubezna-zprava-z-audit-systemu-vyzkumu-vyvoje-a>> [on line] [citováno 14. září 2010].

9 Příloha

PRIORITNÍ OBLAST		Indikativní harmonogram				
Priorita	Opatření	2011	2012	2013	2014	2015
DIVERZIFIKACE						
Mapování diverzity	Zavedení indikativní soustavy ukazatelů výkonu pro systém vysokého školství	Vyhlášení indikativní soustavy ukazatelů	Standardy hodnocení výkonu vysokých škol			
		Analýza dlouhodobých záměrů vysokých škol – mapování potenciálu diverzifikace				
Kultivace institucionálních poslání a profilů	"Program excellence": podpora institucí s programy na dosažení excellence a synergie výzkumné a vzdělávací činnosti		Realizace IPn Excellence		Vyhodnocení IPn Excellence	Zahrnutí specifického režimu financování výzkumných univerzit do běžného institucionálního financování
	Institucionální rozvojové plány: transformace rozvojových programů (decentralizovaných) na rozvojové plány vztahující se k naplnění určitých ukazatelů výkonu vysoké školy	Kritéria pro zavedení institucionálních rozvojových plánů	Sjednání výhledu rozvojových plánů vysokých škol na období 2013 - 2015	Každoroční upřesnění rozvojových plánů vysokých škol Vyhodnocení		Sjednání výhledu institucionálních rozvojových plánů vysokých škol na období 2016 - 2018
Strukturované studium	Zavedení programů krátkého cyklu	Novelizace zákona 111/1998	Podpora implementace (IPo OPVK 2.2)			
	Profesně zaměřené studijní programy: podpora prakticky orient. Bc a navazujících Mgr. (zejména jednoletých) studijních programů	IPo OPVK 2.2				
	Integrace části kapacit VOŠ do vysokého školství	OPVK: IPn VOŠ - přípravná fáze	OPVK: IPn VOŠ - výběr škol, plány transformace, pilotní implementace IPo OPVK 2.1 implementace			
	Studijní programy s vazbou na výzkumnou činnost vysoké školy	OPVK: IPo 2.2, 2.3				
KVALITA						
Podpora kvality ve vzdělávací činnosti	Zavedení parametrů na podporu excellence ve vzdělávání včetně zahrnutí výkonu v dalším vzdělávání			Zásady a pravidla financování VVŠ 2013		
	Rozvoj pedagogických kompetencí akademických pracovníků	IPo OPVK 2.2				
	Národní kvalifikační rámec vysokoškolského vzdělávání: sjednocení minimálního standardu týkajícího se výstupních charakteristik absolventů vysokých škol		Novelizace vyhlášky o obsahu žádosti o akreditaci (42/1999)	Podpora plošné implementace (OPVK v rámci IPo)		
Podpora kvality ve výzkumné činnosti	Podpora excellence: Posílení významu výstupních a kvalitativních ukazatelů týkajících se výzkumné činnosti vysokých škol	OPVK: IPn Audit VaVal	Zásady a pravidla financování VVŠ 2012			
	Metodika hodnocení výzkumu a financování VaVal založené na kvalitě a zvýšené podpoře nejlepších výzkumných týmů	OPVK: IPn Audit VaVal	OPVK: IPn Metodika hodnocení výzkumu	OPVK: IPn Metodika hodnocení výzkumu – vyhodnocení metodiky		Stanovení podpory dle nové metodiky hodnocení výsledků
	Financování center excellence a velkých infrastruktur	OP VaVpl PO 4: Infrastruktura pro výuku spojenou svýzkumem				
		OP VaVpl PO 1: Evropská centra excellence s podporoustrukturálních fondů				
		OP VaVpl PO 2: Regionální VaV centra				
		Podpora velkých infrastruktur ze státního rozpočtuČR				
Lidské zdroje pro výzkum	IPo OP VK 2.3: Vznik a rozvoj VaV týmů					

PRIORITNÍ OBLAST		Indikativní harmonogram				
Priorita	Opatření	2011	2012	2013	2014	2015
			IPo OP VK 2.3: Rozvoj kariéry vědeckých pracovníků vracejících se z rodičovské dovolené			
		Programy na rozvoj kariéry výzkumných pracovníků (NÁVRAT, ABSOLVENT, ERC CZ)				
		IPo OP VK 2.3: Program podpory postdoktorských pozic				
			IPn Excellence: Program podpory doktorských programů			
Vnitřní hodnocení kvality	Posílení významu vnitřního hodnocení studijních programů		Novelizace vyhlášky o obsahu žádosti o akreditaci (42/1999)	Zákon o vysokých školách	Implementace v institucích	
	Zavedení institutu garanta studijního programu		Novelizace vyhlášky o obsahu žádosti o akreditaci (42/1999)			
	Sjednocení přístupů k rozsahu a obsahu metod a procesů zajišťování kvality na vysokých školách	OPVK: IPn Kvalita				
Vnější hodnocení kvality	Přechod k institucionální akreditaci a hodnocení			Zákon o vysokých školách	Zahájení institucionálních akreditací (první skupina VŠ)	Dokončování institucionálních akreditací (druhá sk. VŠ) do roku 2016
OTEVŘENOST						
Přístupnost k VŠ vzdělání	Finanční pomoc studentům			Zákon o finanční pomoci studentů	Implementace	
	Standardy financování služeb pro studenty se specifickými nároky		Zásady a pravidla financování VVŠ 2012			
Internacionalizace ve VaV	Podpora mezinárodní spolupráce ve VaV	Programy na podporu mobility VaV pracovníků (MOBILITA, FULBRIGHT, AKTION, BARRANDE ad.)				
		Programy mezinárodní spolupráce ve VaV (COST, EUKKA, EUROSTARS, KONTAKT, ERC CZ, JTI ad.)				
		IPo OP VK 2.3: Vznik a rozvoj VaV týmů				
	Podpora mobility VaV pracovníků do ČR	Zjednodušení postupů při přijímání výzkumných pracovníků ze třetích zemí 2011-2013			Program na podporu dlouhodobých pobytů zahraničních výzkumných pracovníků 2014-2015	
		Programy na rozvoj kariéry výzkumných pracovníků (NÁVRAT, ABSOLVENT, ERC CZ) 2011-2015				
Širší služba společnosti	Zahrnutí výkonu v dalším vzdělávání do pravidel institucionálního financování			Zásady a pravidla financování VVŠ 2013		
	Spolupráce vysokých škol s podniky (aplikační sférou)	OPVK: IPn EFTRANS		Implementace odpovídajících ukazatelů výkonu do rozvojových plánů		
		Pre-seed fond				
			Daňová podpora nákupu výzkumných služeb na VŠ	Programy spolupráce podniků, vysokých škol a veřejnými výzkumnými institucemi		
		IPo OP VK 2.4: Podpora spolupráce VŠ se soukromým, veřejným a neziskovým sektorem v inovačních procesech				
EFEKTIVITA						
Integrace a sdílení kapacit VŠ	Podpora sdílení kapacit vysokých škol		Centralizované RP			
Efektivita podpůrných činností	Efektivita vnitřního řízení vysokých škol	OPVK: IPn EFIN			Standardy podpůrných činností do kritérií pro institucionální akreditace	

Rámec strategických priorit a opatření vysokoškolské politiky do roku 2015 [25]